

**Advies Reikwijdte en Detailniveau
MER Wilg-plan Noordrand Midden**

2429-45

**Inclusief: Inspraak Nota
Verslag informatie-avond 3 juni 2010**

Auteur

ing. W.A.J.M. Michels

Datum

30 juli 2010

Voorwoord

Het Waterschap Brabantse Delta¹ wil het gebied Noordrand Midden herinrichten. Noordrand Midden ligt ten zuiden van de Mark, ten noorden van Etten-Leur, wordt in het oosten begrensd door Prinsenbeek en de snelweg A16, en de Laakse Vaart vormt de westelijke grens van het plangebied. Het gebied ligt op de overgang tussen zandgebied en kleigebied, ook wel de “naad van Brabant” genoemd, dat van oudsher wordt gekenmerkt door diepe, kalkrijke kwel. Het betreft een peilbeheerst gebied, waarvoor een nieuw peilbesluit (Etten-Leur/Breda) in voorbereiding is. In het gebied liggen natte natuurparels die ook als Ecologische Hoofdstructuur (EHS) zijn aangewezen. De natte natuurparels zijn op te delen in drie afzonderlijke deelgebieden: Weimeren, Striijen/De Berk en Kelsdonk/Zwermlaken. Het omringende gebied is landbouwgebied. Voor de inrichting van de natuurgebieden Striijen/De Berk en Kelsdonk/Zwermlaken zijn voorontwerpen, en voor die van Weimeren is een definitief ontwerp opgesteld. Deze plannen dienen nog bestuurlijk te worden vastgelegd in één inrichtingsplan volgens de procedure van de Wet inrichting landelijk gebied (Wilg). Voor de besluitvorming over het Wilg-plan wordt een procedure voor een milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. Het doel van de herinrichting is de realisatie van natte natuurparels en een andere invulling van de waterhuishouding. De waterhuishouding moet robuuster worden zonder dat de landbouw overlast door vernatting ondervindt.

Voor de besluitvorming omtrent het Wilg-inrichtingsplan Noordrand Midden wordt een besluit-milieueffectrapport opgesteld. GS van Noord-Brabant is het bevoegd gezag voor deze procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.).

Bij brief van 29 april 2010 is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het advies Reikwijdte en Detailniveau voor het MER. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in BN de Stem, de Etten-Leurse Bode en Het Stadsblad Breda. De Commissie voor de m.e.r. en andere adviseurs zijn in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het MER. Op 3 juni 2010 heeft er in Etten-Leur een openbare informatie- en inspraakavond plaatsgevonden. Het verslag van deze avond is als bijlage bij dit advies Reikwijdte en Detailniveau opgenomen. De Commissie voor de m.e.r. heeft op 28 juni 2010 haar advies uitgebracht. Dit advies Reikwijdte en Detailniveau is gebaseerd op het advies van de Commissie voor de m.e.r.. Tevens is de inspraaknota bijgevoegd. Daarin is aangegeven hoe in het advies Reikwijdte en Detailniveau met de binnengekomen adviezen en inspraakreacties rekening is gehouden.

¹ Het waterschap treedt op als gedelegeerd initiatiefnemer van de provincie Noord-Brabant.

Inhoud

1	Hoofdpunten voor het MER	6
2	Achtergrond en besluitvorming	7
2.1	Achtergrond en doel	7
2.2	Beleidskader, wet- en regelgeving	7
3	Voorgenomen activiteit en alternatieven	9
3.1	Algemeen	9
3.2	Alternatieven	10
3.3	Referentie	11
4	Milieugevolgen	12
4.1	Algemeen	12
4.2	Bodem en water	12
4.3	Natuur	12
4.4	Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)	13
4.5	Hinderaspecten	14
5	Leemten in milieu-informatie	15
6	Presentatie	16
7	Overige aspecten	17
	Inspraaknota	1
	Verslag Informatie- en inspraakbijeenkomst	1

Advies Reikwijdte en Detailniveau

MER Wilg-plan Noordrand Midden

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben:

- gelet op de Wet Milieubeheer (hoofdstuk 7);
- gelet op de Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden d.d. 12 april 2010;
- gelet op de binnengekomen inspraakreacties op de Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden;
- gelet op het verslag van de informatie- en inspraakavond gehouden op 3 juni 2010;
- gelet op het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage d.d. 28 juni 2010;
- gelet op de nota van inspraak;

op 30 juli 2010, in aanvulling op de Startnotitie, het navolgende advies Reikwijdte en Detailniveau voor het MER Wilg-plan Noordrand Midden vastgesteld:

1 Hoofdpunten voor het MER

De volgende punten worden beschouwd als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval informatie over onderstaande punten moet bevatten:

- een integrale landschapsecologische systeemanalyse waarin cultuurhistorie, de ontwikkeling van het landschap en hydrologie zijn meegenomen;
- een realistische inschatting van de ontwikkelingsmogelijkheden voor natuur en landschap;
- een specificatie van de doelen die ten grondslag liggen aan de alternatieven en in welke mate deze doelen bereikt worden.
- een goed leesbare en voor een breed publiek toegankelijke samenvatting.

In de volgende hoofdstukken wordt meer in detail weergegeven welke informatie in het MER moet worden opgenomen. Het advies voor reikwijdte en detailniveau bouwt voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat in dit advies voor reikwijdte en detailniveau niet wordt ingegaan op de punten die in de startnotitie voldoende aan de orde komen.

2 Achtergrond en besluitvorming

2.1 Achtergrond en doel

Het doel van dit Wilg-plan is de realisatie van drie natte natuurparels en een andere invulling van de waterhuishouding. De waterhuishouding moet robuuster worden zonder dat de landbouw overlast door vernatting ondervindt.

In een reeds uitgevoerde integrale gebiedsanalyse (IGA) zijn oplossingsrichtingen voor de integrale inrichting verkend. Om inzicht te krijgen in de (kansrijke) ontwikkelingsrichtingen acht de Commissie het belangrijk om de doelen meer te specificeren en detailleren op basis van een landschapsecologische systeemanalyse (zie ook § 3.1 van dit advies).

Geef in het MER aan:

- voor welke plant- en diersoorten het leefgebied moet worden ontwikkeld. Formuleer dit aan de hand van beheertypen en werk dit meer in detail uit naar concrete biotopen en leefgebieden van plant en diersoorten (bijvoorbeeld op basis van het handboek Natuurdoeltypen);
- waar en met welke kwaliteit de verschillende typen kunnen worden gerealiseerd danwel kansrijk zijn;
- onder welke hydrologische en bodemkundige omstandigheden en bij welk beheer deze doelen bereikt kunnen worden.

Het is wenselijk om de doelen zo te beschrijven dat ze in twee stadia in het planvormingsproces een rol kunnen vervullen:

- bij de afbakening van te beschrijven alternatieven en het verhelderen waarom andere oplossingsrichtingen buiten beschouwing worden gelaten;
- bij de rangschikking van alternatieven op doelbereik.

2.2 Beleidskader, wet- en regelgeving

In hoofdstuk 6 van de startnotitie wordt een overzicht gegeven van de relevante beleidskaders. Actualiseer dit overzicht en werk dit uit naar de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan het voornemen.² Ga daarbij ook in op:

- het Nationaal Waterplan³;
- Waterbeheerplan 2010-2015 van het waterschap Brabantse Delta;
- Natuurbeheerplan van de provincie Noord-Brabant;

² O.a. de Nota Belvedere is uitgewerkt en kan derhalve niet meer dienen als beleidskader.

³ Voor zover veranderingen in de waterhuishouding op het Volkerak-Zoommeer via de Mark gevolgen kunnen hebben voor het plangebied.

- vigerende beleidsnota's waarin het cultuurhistorisch beleid is uitgestippeld (rijks-, provinciaal en gemeentelijke niveau, w.o. de Structuurvisie Ruimte en Verordening Ruimte van de Provincie, waarin de Cultuurhistorische Waardekaart is geborgd, alsmede de nota Erfgoed in Context; Erfgoedvisie Breda 2008-2015; en de Archeologische beleidsvoornemens van Etten Leur);
- Toekomstvisie-Plus Mark en Vliet van het Waterschap Brabantse Delta;
- specifiek landschap en erfgoedbeleid (indien beschikbaar);
- beleid ten aanzien van duurzame ontwikkeling.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit is de herinrichting van het gebied en de ontwikkeling van natte natuur parels.

Bij de ontwikkeling van natuurwaarden vormt het landschapsecologisch systeem een belangrijke leidraad. Het accent ligt hierbij op herstel van dit systeem.

Daarom adviseren wij een op het gebied toegesneden integrale landschapsecologische systeemanalyse (of visie) op te stellen, die gebruik makend van en voortbordurend op het IGA, de samenhang beschrijft tussen geologie, reliëf, hydrologie⁴, vegetatie, fauna, historisch en modern landgebruik⁵. Relevant is om in de beschrijving ook de ontwikkelingsgeschiedenis van het gebied te schetsen. Ga daarbij in op vroegere zeeïnvloed en getijwerking, verving, ontginning, waterwinning, inundaties en bevoeiing, peilverandering en ruilverkaveling.

Ga op grond hiervan vervolgens in op:

- de ontwikkelingsmogelijkheden van biotopen en leefgebieden van plant- en diersoorten;⁶
- de ontwikkelingsmogelijkheden voor landschap waarbij behoud en versterking van structuren (patronen en relicten) die samenhangen met cultuurhistorisch landgebruik centraal staan.⁷

Plaats de (reële) toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden in het perspectief van de historische ontwikkeling van het gebied. Dit geeft een basis om de landschappelijke en cultuurhistorische effecten van verschillende alternatieven te vergelijken. Hiermee is het mogelijk om eventuele afwegingen te maken tussen natuurwinst en verlies aan cultuurhistorische en landschappelijke waarden.

Besteed ook aandacht aan mogelijke toekomstscenario's (waaronder aanbeveling 8 van de Commissie Veerman⁸). Geef aan in hoeverre de voorgenomen maatregelen in het plan daarin passen. Geef ook aan welke ingrepen moeten plaatsvinden om te voldoen aan de wateropgaven in het kader van het regionaal bestuursakkoord water (vasthouden, bergen en afvoeren) en aan de Kaderrichtlijn Water (KRW)-doelen.

⁴ Aandachtspunten hierbij zijn grondwaterstand, oppervlakte waterkwaliteit en kwelsituatie: kweldruk en herkomst grondwater en grondwatertype.

⁵ In verschillende zienswijzen wordt aandacht gevraagd voor (recente) peilwijzigingen.

⁶ Zie bijvoorbeeld Londo, 1997, Bos en Natuurbeheer in Nederland, deel 6, Backhuys Publishers, Leiden.

⁷ Waaronder vroegere zeeïnvloed en getijwerking, verving, ontginning, waterwinning, inundaties en bevoeiing, peilverandering en ruilverkaveling.

⁸ Voor 2050: Het Krammer-Volkerak Zoommeer samen met de Grevelingen en eventueel de Oosterschelde inrichten voor de tijdelijke berging van het overtollig rivierwater van Rijn en Maas. Een zoet-zoutgradiënt (een natuurlijke overgang tussen zoet en zout water) voor dit gebied is een goede oplossing voor het waterkwaliteitsprobleem en kan nieuwe ecologische kansen bieden. In dat geval moet er een alternatieve zoetwatervoorziening komen.

Neem een kaart op van het plangebied en het voor milieueffecten relevante studiegebied met daarop de begrenzing van mogelijke waterbergingslocaties, bebouwing, ecologisch gevoelige en kansrijke gebieden. Ga ook in op de fasering van het plan.

3.2 Alternatieven⁹

Het voornemen is in de startnotitie uitgewerkt in drie alternatieven:

- één alternatief waarin een maximale inspanning wordt aangegeven om het voornemen voor natuur, waterberging en landbouw te realiseren (alternatief A);
- één alternatief waarin aan de basisopgave vanuit deze functies wordt voldaan (alternatief C), en
- een alternatief waarin het optimum tussen de basis en de maximale inspanning wordt gezocht (alternatief B).

Deze alternatieven geven de bandbreedte van mogelijke effecten van de geleverde inspanning maar lijken primair vanuit de natuur ontwikkeld. Over de haalbaarheid van de in het provinciaal beleid vastgestelde beheertypen met natuurtechnische maatregelen lijken echter onzekerheden te bestaan.¹⁰ Bovendien merken wij op dat door de gekozen invalshoek van natuurontwikkeling kansen voor landschap (behoud en/of ontwikkeling) en cultuurhistorie mogelijk onderbelicht blijven.

Daarom geven wij in overweging om de alternatieven mede vanuit andere invalshoeken te ontwikkelen. Hierbij denkt zij aan:

- cultuurhistorische en landschapsecologische kansen in het gebied;
- verschillende concepten van natuurherstel en/of natuurontwikkeling.

Uit de startnotitie en mondelinge toelichting van het voornemen blijkt dat afgraven van de voedselrijke bovenlaag als een belangrijke verschralingstechniek zal worden gehanteerd om biodiversiteit te realiseren. Wij merken op dat dit een ingrijpende maatregel is met mogelijk belangrijke gevolgen voor reliëf, maaiveldhoogte, bodemprofiel, cultuurhistorie en bodemarchief. Wij adviseren te onderzoeken of ook andere maatregelen kunnen worden toegepast om hetzelfde doel te bereiken.¹¹

In de zienswijzen¹² is een alternatief aangedragen dat is samengesteld uit de in de Startnotitie aangegeven alternatieven. Werk dit alternatief uit in het MER of motiveer waarom dit niet als reëel alternatief in het MER is opgenomen.

⁹ Bij het vaststellen van het advies voor reikwijdte en detailniveau na 1 juli 2010 (inwerkingtreding wet modernisering m.e.r.) is er geen wettelijk inhoudsvereiste meer om een meest milieuvriendelijk alternatief op te nemen in het MER. Wel dienen nog steeds alle redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven beschreven te worden, waaronder milieuvriendelijke alternatieven.

¹⁰ De Commissie voor de mer is op 7 juni 2010 voor dit project op locatiebezoek geweest, hierbij is een mondelinge toelichting op het voornemen gegeven door de initiatiefnemer en bevoegd gezag. Tijdens dit bezoek zijn ook de natuurdoelen besproken en werd de Commissie geïnformeerd dat deze gebaseerd zijn op een bodemkaart die mogelijk niet volledig accuraat is.

¹¹ Verschralingstechnieken zoals fosfaatuitmijning of pluggen, dan wel van fosfaatbinding, zoals gebruik van ijzerrijke kwel of bevloeiing met gebiedseigen grondwater.

¹² In de zienswijzen 5, 12 en 19 is dit aangegeven

3.3 Referentie

Werk de referentie situatie conform de startnotitie uit.¹³ Motiveer waarom de Ecologische Verbindingszones (EVZ's) en het peilbesluit als autonome ontwikkeling wel en de inrichting van de EHS en het GGOR (Gewenste Grond en Oppervlakte Regime) geen onderdeel uitmaken van de autonome ontwikkeling.

¹³ In zienswijzen 1, 2 en 9 wordt gesteld dat het bedrijventerrein (met bijbehorende milieuruimte), de geplande windmolenparken als autonome ontwikkeling beschouwd moeten worden.

4 Milieugevolgen

4.1 Algemeen

Beschrijf de gevolgen van de alternatieven zowel in relatie tot de gestelde doelen (mate van doelbereik) als de werkelijke milieueffecten. Volg bij de effectbeschrijving waar relevant een kwantitatieve benadering. Besteed expliciet aandacht aan cumulatie van effecten. Het gaat hierbij niet alleen om het optellen van verschillende milieueffecten van het voornemen zelf, maar ook om het beoordelen van mogelijke stapeling met effecten van andere ontwikkelingen en activiteiten in de omgeving.

Maak bij de beschrijving van deze gevolgen, waar relevant, het onderscheid tussen aanleg- en gebruiksfase en de fasering van het voornemen.

4.2 Bodem en water

De ontwikkeling van biotopen met een goede kwaliteit is mede afhankelijk van een goed functionerende waterhuishouding waarin kwaliteit en samenstelling van bodem, grond- en oppervlaktewater een belangrijke rol spelen. Indien bijvoorbeeld kwel beperkt is of niet kan worden hersteld, is de kansrijkdom voor daarvan afhankelijke natuur beperkt. Besteed in het MER aandacht aan deze mogelijke beperkingen op de effecten en het doelbereik van het voornemen. Ga ook in op mogelijke uitstralingseffecten van peilverhoging op het aangrenzende landbouwgebied en beschrijf zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen.¹⁴

Ga in het MER in op de huidige bodemkwaliteit.¹⁵ Geef in het bijzonder aan in hoeverre de aanwezige fosfaatlast in het gebied beperkingen oplegt aan natuurontwikkeling en waterberging. Ga in op de mogelijke effecten van de in §3.2 van dit advies genoemde maatregelen tot verschraling en fosfaatbinding. Geef in het geval van afgraving van percelen globaal inzicht in hoeveelheden grondverzet en in de grondbalans.

4.3 Natuur

Algemeen

Het MER moet duidelijk maken welke positieve, maar ook welke negatieve gevolgen het voornemen kan hebben voor de natuur.

Geef aan welke kenmerkende biotopen en soorten aanwezig zijn in het studiegebied en wat de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied is. Geef daarbij ook de verspreiding

¹⁴ Uit de zienswijzen en het verslag van de informatieavond blijkt dat er zorg bestaat over mogelijke gevolgen van een peilverhoging, met name voor de lager gelegen Zwartenbergse polder.

¹⁵ In de startnotitie wordt gesproken over één vuilstort. In verschillende zienswijzen wordt aangegeven dat er mogelijk meer stortplaatsen in het plangebied zijn.

weer. Beschrijf de beoogde natuurwaarden en welke maatregelen mogelijk en nodig zijn om die te realiseren. Geef aan welke soortenrijkdom daaraan is gekoppeld.

Ga in op de ingreep-effect relatie tussen de voorgenomen activiteit en de in het studiegebied aanwezige natuurwaarden. Geef aan voor welke dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor populaties betekenen. Beschrijf mitigerende maatregelen die eventuele negatieve gevolgen kunnen beperken of voorkomen.

Gebiedsbescherming

Geef op kaart de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur aan, en van de natte natuurparels en ecologische verbindingszones daarbinnen. Beschrijf de invloed van het voornemen op de te realiseren EHS en ecologische verbindingszones en op overige beschermde natuurgebieden. Het voornemen kan invloed hebben op een kwetsbaar gebied ook al is het hierin niet gelegen of is het er niet direct naast gelegen (externe werking). Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status en de voor het gebied geldende doelstellingen.

Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten aanwezig zijn in het plangebied en geef aan tot welke categorie deze soorten behoren. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen op de standplaats (planten) of het leefgebied (dieren) van deze soorten en bepaal in hoeverre verbodsbepalingen¹⁶ mogelijk overtreden worden. Geef aan of er sprake kan zijn van het aantasten van de gunstige staat van instandhouding van de soort vanwege de voorgenomen activiteit. Beschrijf mitigerende maatregelen die de aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.4 Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)

Ga in op de effecten van het voornemen op de huidige landschappelijke structuur en de cultuurhistorische patronen en relictten. Beschrijf in het MER:

- de mogelijke effecten op belangrijke landschappelijke en cultuurhistorisch patronen en relictten;
- op welke locatie(s) in het plangebied deze voorkomen (op kaart zetten) en de waarde hiervan, alsmede de onderbouwing van die waarde (bijvoorbeeld een analyse van de ouderdom van percelingstructuren);
- in welke mate en op welke wijze deze bijdragen aan de kenmerkendheid en landschappelijke samenhang van het gebied;
- op welke wijze de voorgestelde maatregelen stroken of juist strijdig zijn met de lange termijn ontwikkelingen in het landschap (kwalitatief).

Neem in het MER een beschrijving op van de archeologische verwachtingswaarden op de locaties waar door grondverzet, bosontwikkeling of wijzigingen in de waterhuishouding het

¹⁶ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

bodemarchief in gevaar kan komen. Besteed ook aandacht aan het palynologisch bodemarchief (veengrond en ongestoorde gelaagde waterbodems van doorbraakkolken). Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen is en of deze behoudenswaardig zijn.¹⁷ Wanneer uit bureauonderzoek blijkt dat er mogelijk archeologische vindplaatsen aanwezig zijn dienen die waarden door inventariserend veldonderzoek verder in beeld te worden gebracht voor die plaatsen waar beïnvloeding door het voornemen optreedt (zoals vergraving).¹⁸

4.5 Hinderaspecten¹⁹

Volstaan kan worden met een kwalitatieve beschrijving van de hinderaspecten.

Denk daarbij aan:

- het aantrekken van insecten door de verdere invulling van de natte natuurparels;
- hinder door vrachtverkeer en machines gedurende de aanlegfase;
- opbrengstderiving voor de landbouw door fouragerende vogels.

Ga tevens in op mogelijk mitigerende maatregelen.

¹⁷ Hiertoe dienen voor het MER de onderzoeksstappen 'bureauonderzoek', 'inventariserend veldonderzoek karterende fase' en 'inventariserend veldonderzoek waarderende fase' te worden doorlopen, voorzover de resultaten van de voorafgaande onderzoeksstap hier aanleiding toe geven.

¹⁸ Waterberging is een conserverende methode voor archeologische waarden.

¹⁹ In zienswijze 4 wordt gevraagd aandacht te besteedden aan mogelijke hinder door het aantrekken van insecten

5 Leemten in milieu-informatie

Geef aan over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Beschrijf welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is.

In het MER moet duidelijk worden gemaakt welke consequenties de kennisleemten en onzekerheden hebben voor het besluit. Geef een indicatie in hoeverre op korte termijn de informatie beschikbaar zou kunnen komen.

6 Presentatie

Maak in het MER gebruik van voldoende onderbouwend kaartmateriaal, voorzien van duidelijke schaal en legenda, waaronder in ieder geval een goede topografische kaart voorzien van alle belangrijke toponiemen.

7 Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven' en 'samenvatting van het MER' hebben wij geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

Inspraaknota

Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Startnotitie MER:

De Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden heeft in de periode van 3 mei tot en met 13 juni 2010 ter inzage gelegen.

Op 3 juni 2010 heeft een informatie- en inspraakavond plaatsgevonden. Er zijn schriftelijk 17 inspraakreactie ingediend en tijdens de inspraakavond zijn 5 mondelinge inspraakreacties ingebracht.

Schriftelijke reacties

De ingediende zienswijzen worden in dit overzicht om praktische redenen samengevat weergegeven.

Dit betekent niet dat de onderdelen van de zienswijzen die niet expliciet worden genoemd, niet betrokken worden bij de beoordeling. De zienswijzen worden in hun geheel beoordeeld zoals zij zijn ingediend.

Reactie 1

Indiener reactie: VVD-fractie gemeenteraad Etten-Leur
Donkerstraat 33
4871 NP Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

De VVD-fractie heeft haar zienswijzen van 17 mei 2010 per brief van 12 juni 2010 aangevuld. De zienswijzen uit beide brieven worden hierna behandeld.

Samenvatting:

1. Uit de Startnotitie blijkt niet duidelijk van welke gronden de agrarische bestemming moet worden gewijzigd in natuur.
2. Wat zijn de gevolgen van het voorgenomen plan op reeds bestaande plannen, zoals het windmolenpark Zwartenberg/Ettense Beemden, de herinrichting oude stortplaats, de aanwezige agrarische bedrijven en de gebruikers van de gronden.
3. De gronden die worden verworden in het plangebied mogen geen belemmering zijn voor andere agrarische bedrijfsvoeringen.
4. Het plan mag geen verdergaande beperkingen en verplichtingen met zich mee brengen dan die nu al gelden op basis van vigerend beleid en regelgeving.
5. Agrarische gronden naast de nieuw in te richten natuur mogen geen overlast ondervinden van kwelwater en waterberging.
6. Een goede schaderegeling (natschade, wildschade, onkruidoverlast) moet deel uitmaken van het plan.
7. Hoe is de financiële kant van het plan geregeld?
8. Wie gaat, na realisatie, het gebied beheren?
9. Er zijn meer oude stortplaatsen in het plangebied dan in de Startnotitie zijn opgenomen. Wat zijn de gevolgen voor deze stortplaatsen?
10. Wat zijn de gevolgen voor de bestaande agrarische bedrijven en hoe worden deze voorkomen of gecompenseerd?

11. Hoe denkt men de benodigde gronden te verwerven als grondruil niet mogelijk is en onteigening wettelijk niet is toegestaan.
12. Waarom biedt de Startnotitie geen duidelijkheid of de nieuwe natuur toegankelijk blijft?
13. Om overlast voor de landbouw door waterpeilverhogingen in de natte natuurepaleis te voorkomen, dient de waterhuishouding van de natte natuurepaleis losgekoppeld te worden van de waterhuishouding van het omringende landbouwgebied.
14. Wat zijn de gevolgen voor het industrieterrein Zwartenberg?
15. Er dienen zoveel mogelijk landbouwgronden behouden te blijven vanwege de economische betekenis van de landbouw voor dit gebied

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. Het is één van de wettelijke eisen om de voorgenomen activiteit in een MER te beschrijven. Aangezien dit MER wordt opgesteld voor een Wilg-inrichtingsplan waarin o.a. de functiewijziging van agrarische gronden naar natuur wordt geregeld, behoort deze functiewijziging tot de voorgenomen activiteit. Aangezien het al wettelijk vereist is dit in het MER te beschrijven is het niet nodig dit nog eens in het advies voor de reikwijdte en detailniveau op te nemen.
2. In hoofdstuk 5 van de Startnotitie en hoofdstuk 4 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat de effecten van de verschillende alternatieven op uiteenlopende milieuthema's in beeld gebracht moeten worden in het MER.
3. In het MER worden de effecten van de verschillende alternatieven in beeld gebracht, waaronder een voorkeuralternatief, dat de basis vormt voor het Wilg-inrichtingsplan. Het MER zal dus in beeld brengen of bij het gekozen alternatief voor het Wilg-inrichtingsplan er belemmeringen optreden voor agrarische bedrijfsvoeringen. Het is niet juist om bij een m.e.r. vooraf te bepalen dat de alternatieven geen belemmeringen mogen hebben voor agrarische bedrijfsvoeringen. Dit zou een te grote beperking voor de alternatieven inhouden. Het is vervolgens aan het bevoegd gezag (GS van Noord-Brabant) om, met behulp van de informatie uit het MER, te bepalen welke maatregelen in het Wilg-inrichtingsplan opgenomen worden. De procedure van het Wilg-inrichtingsplan biedt vervolgens de mogelijkheid om hierop te reageren. Wij achten het niet juist om deze zienswijze vast te leggen in het advies voor reikwijdte en detailniveau.
4. In paragraaf 2.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan het voornemen uitgewerkt moeten worden.
5. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.
6. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden. De schaderegeling van het Waterschap Brabantse Delta kan als compenserende maatregel aangemerkt worden en in het MER beschreven worden.
7. In het MER kunnen globaal de kosten van de alternatieven in beeld gebracht worden. De feitelijke financiering van het inrichtingsplan wordt in het Wilg-inrichtingsplan opgenomen en maakt geen deel uit van het MER.
8. Wie het gebied na realisatie gaat beheren is niet van belang voor het MER. In het MER worden immers de effecten van de voorgenomen inrichting van het gebied en alternatieven daarvoor beschreven. Wie het gebied uiteindelijk gaat beheren is daarvoor niet van belang. Dit aspect hebben wij dan ook niet opgenomen in het advies voor reikwijdte en detailniveau.

9. Het is één van de wettelijke eisen om de bestaande toestand van het milieu in een MER te beschrijven. De aanwezige stortplaatsen in het gebied dienen dus geïnventariseerd te worden voor het MER. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op de bodemkwaliteit in beeld gebracht moeten worden. Via de voetnoot is bovendien aangegeven dat hierbij de stortplaatsen in beeld gebracht moeten worden.
10. In paragraaf 5.1 van de Startnotitie is al aangegeven dat de gevolgen voor de landbouw in het MER in beeld gebracht worden. Aangezien het advies voor reikwijdte en detailniveau voortbouwt op de Startnotitie is het niet nodig dit nog apart in het advies op te nemen.
11. De feitelijke verwerving van de gronden maakt geen deel uit van het MER. Dit wordt opgenomen in het Wilg-inrichtingsplan. Wij achten het dan ook niet juist om deze zienswijze vast te leggen in het advies voor reikwijdte en detailniveau.
12. In de Startnotitie is aangegeven dat verschillende alternatieven voor de voorgenomen plannen in het MER uitgewerkt zullen worden. Daarbij is ook aangegeven dat daarbij naar recreatie gekeken wordt. Ten tijde van het opstellen van de Startnotitie waren de verschillende alternatieven nog niet zover uitgewerkt dat dit kon worden aangegeven. Uiteraard dient dit in het MER verder uitgewerkt te worden. Aangezien dit al in de Startnotitie is aangegeven is het niet nodig dit nog apart in het advies op te nemen.
13. In het MER worden de effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarop in beeld gebracht. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER ingegaan moet worden op mogelijke uitstralingseffecten van peilverhoging op het aangrenzende landbouwgebied en beschrijf zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen.
14. Het is één van de wettelijke eisen om de gevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven op het milieu in een MER te beschrijven. Het milieu dient daarbij ruim te worden geïnterpreteerd. Hiermee is reeds wettelijk vastgelegd dat de gevolgen van de plannen voor het industrieterrein Zwartenberg in beeld gebracht moeten worden in het MER.
15. Het is reeds vastgesteld beleid dat de gronden gelegen binnen de EHS in functie moeten wijzigen naar natuur. In de Startnotitie is al aangegeven dat één van de beoordelingscriteria van de alternatieven de afname van het landbouwareaal zal zijn. Daarmee staat vast dat dit in beeld gebracht wordt in het MER.

Reactie 2

Indiener reactie: Gemeente Etten-Leur, het college van burgemeester en wethouders
 Roosendaalseweg 4
 4875 AA Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

De gemeente Etten-Leur heeft als bijlagen bij haar brief met zienswijzen enkele rapporten en kaartmateriaal meegezonden. Deze bijlagen zijn ter beschikking gesteld aan het adviesbureau dat het MER Wilg-plan Noordrand Midden opstelt voor het Waterschap Brabantse Delta, zodat deze betrokken kunnen worden bij de inhoud van het MER.

Samenvatting:

1. Er liggen in het plangebied meer voormalige stortplaatsen dan alleen de voormalige vuilstort aan de Bollendonkseweg die in de Startnotitie is vermeld. Neem deze mee in het MER. gebruik daartoe naast het NAVOS-onderzoek Bollendonkseweg ook de overige NAVOS-onderzoeken binnen het plangebied.

2. De gemeente geeft enkele aanbevelingen om genoemde zaken in de Startnotitie te verduidelijken in het MER:
 - De Wet inrichting landelijk gebied is in de plaats gekomen van de Landinrichtingswet
 - Het betreft hier de procedure van een project-mer (en geen plan-m.e.r.)
 - Geef duidelijk aan welke procedure van toepassing is (van voor of na de wetwijziging van 1 juli 2010)
 - Stelt het bevoegd gezag richtlijnen vast of geeft het een advies voor de reikwijdte en detailniveau?
 - In de Startnotitie wordt gesproken over een mogelijk provinciaal inpassingsplan. Geef aan wanneer daar sprake van zal zijn.
3. In de Startnotitie is opgenomen dat industriële grondwaterwinningen in Etten-Leur een grote invloed hebben op het grondwatersysteem. Waaruit blijkt dat?
4. Betrek in het MER ook de twee voorgenomen windparken Bollendonkseweg en Zwartenbergseweg, de mogelijk nieuwe bovengrondse hoogspanningsleiding door het gebied, de reeds aanwezige ondergrondse 150 kV hoogspanningsleiding, de bestaande windturbines langs de Leurse Haven/Groene Dijk en de glastuinbouwontwikkeling in Etten-Leur
5. Raadpleeg het gemeentelijk (ontwerp)beleid op gebied van archeologie (met beleidskaart)
6. Raadpleeg ook de nieuwe provinciale ontwerp-Cultuur Historische Waarden kaart.
7. Het Meest Milieuvriendelijk Alternatief ontbreekt.
8. In paragraaf 4.1.1, onder Natuur is als mogelijke maatregel opgenomen: "ontwateringsloten worden gedempt in natuurgebieden". Aandachtspunt is het respecteren van aanwezige aardkundige waarden. Dit lijkt strijdig met elkaar.
9. In tabel 3.1 van de Startnotitie staat bij alternatief Maximale inspanning bij aardkundige waarden van de bodem: "veel grondverzet". Aardkundige waarden zouden gerespecteerd moeten worden. Het is dan vreemd dat veel grondverzet wordt beschouwd als maximale inspanning.
10. In de alternatieven dient onderzocht te worden in hoeverre aan de normen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water voldaan wordt en of door de alternatieven problemen uit aangrenzende gebieden kunnen worden opgelost (integrale benadering NBW).
11. Geef in het MER aan hoe de voorgenomen activiteit en de alternatieven zich verhouden tot de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet (Natura 2000 gebieden). Een grondige inventarisatie van beschermde soorten lijkt daarbij een vereiste.
12. Niet duidelijk is of de verschillende effecten kwantitatief dan wel kwalitatief in beeld gebracht worden. Aangedrongen wordt op het zoveel mogelijk kwantitatief in beeld brengen van de effecten.
13. Neem de volgende zaken op in het overzicht van het beleidskader:
 - de gemeentelijke ontwerp-archeologische beleidskaart met bijbehorend beleid;
 - de provinciale ontwerp-Structuurvisie RO Noord-Brabant;
 - Toekomstvisie-Plus Mark en Vliet van het Waterschap Brabantse Delta;
 - provinciale ontwerp-Cultuur Historische Waardenkaart.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. Het is één van de wettelijke eisen om de bestaande toestand van het milieu in een MER te beschrijven. De aanwezige stortplaatsen in het gebied dienen dus geïnventariseerd te worden voor het MER. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op de bodemkwaliteit in beeld gebracht moeten worden. Via de voetnoot is bovendien aangegeven dat hierbij de stortplaatsen in beeld gebracht moeten worden.

2. De genoemde zaken hebben allen betrekking op de mer-plicht en/of de te volgen procedure. Dit zal op juiste wijze in het MER beschreven worden.
3. In paragraaf 3.3 is aangegeven dat de referentiesituatie in het MER beschreven moet worden. Hiertoe behoren ook de bestaande industriële grondwaterwinningen. Bovendien is in paragraaf 4.1 aangegeven dat bij de milieugevolgen ook aandacht besteed moet worden aan cumulatie met activiteiten in de omgeving. Hiermee is gewaarborgd dat dit punt voldoende in het MER aan de orde komt.
4. In paragraaf 4.1 is aangegeven dat bij de milieugevolgen ook aandacht besteed moet worden aan het beoordelen van mogelijke stapeling met effecten van andere ontwikkelingen en activiteiten in de omgeving. Hiermee is gewaarborgd dat dit punt voldoende in het MER aan de orde komt.
5. In paragraaf 2.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is vastgelegd dat dit in het MER dient te worden meegenomen.
6. In paragraaf 2.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is vastgelegd dat dit in het MER dient te worden meegenomen.
7. In de gewijzigde Wet milieubeheer (vanaf 1 juli 2010) is het opnemen van een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) geen verplichting meer. Aangezien voor dit MER vóór 1 juli 2010 geen richtlijnen waren vastgesteld, valt deze mer-procedure onder de werking van de per 1 juli 2010 gewijzigde Wet milieubeheer en is een MMA niet verplicht voor dit MER.
8. In het MER worden de effecten van de verschillende alternatieven en daarbij ingezette maatregelen in beeld gebracht. Tevens is het wettelijk verplicht mitigerende en compenserende maatregelen te beschrijven. Uit de keuze van het voorkeursalternatief zal moeten blijken of eventuele negatieve effecten aanvaardbaar geacht worden en of daarvoor nog mitigerende of compenserende maatregelen kunnen worden genomen. Een definitieve keuze voor uitvoering zal worden gemaakt in het vast te stellen Wilg-inrichtingsplan.
9. In paragraaf 3.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER bezien moet worden of ook andere maatregelen dan afgraven van de bovenlaag kunnen worden toegepast om de doelstelling van de voorgenomen activiteit te bereiken.
10. In paragraaf 2.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat in het MER een overzicht gegeven dient te worden van de relevante beleidskaders. Dit overzicht dient uitgewerkt te worden naar de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan het voornemen.
11. In paragraaf 2.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat in het MER een overzicht gegeven dient te worden van de relevante beleidskaders. Dit overzicht dient uitgewerkt te worden naar de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan het voornemen. Bovendien is in paragraaf 4.3 beschreven hoe in het MER omgegaan dient te worden met het aspect Natuur.
12. In tabel 4.1 van de Startnotitie is aangegeven hoe men in het MER de effecten wil beschrijven. In paragraaf 4.1 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat waar relevant de effecten kwantitatief dienen te worden beschreven.
13. In paragraaf 2.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat in het MER een overzicht gegeven dient te worden van de relevante beleidskaders. Dit overzicht dient uitgewerkt te worden naar de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan het voornemen. De genoemde beleidsstukken in deze zienswijze zijn hierin opgenomen.

Reactie 3

Indiener reactie: Henk van Harssel
Thorbeckelaan 70
4871 GA Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

Behoud van het cultuurhistorisch landschap, met name de lange smalle kavels (Hoevens) zou deel moeten uitmaken van de plannen voor het gebied Noordrand Midden.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

In paragraaf 2.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat in het MER rekening gehouden dient te worden met de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan het voornemen. Daarbij wordt met name genoemd de vigerende beleidsnota's waarin het cultuurhistorisch beleid is uitgestippeld. In de Startnotitie is al aangegeven dat in het MER van de verschillende alternatieven de effecten op de cultuurhistorie in beeld gebracht zullen worden.

Reactie 4

Indiener reactie: ZLTO, afdeling Etten-Leur
Hogeweg 28
4876 NG Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

1. Uitstralingseffecten van gewijzigd waterbeheer in de natte natuurparels naar de omliggende landbouwgronden moet worden voorkomen. Hierbij moet het akkoord van Cork in acht genomen worden. Eerst moeten maatregelen binnen de EHS genomen worden en pas in tweede termijn compenserende maatregelen in de omgeving van de natte natuurparel. Betrek hierbij de aanleg van bufferzones binnen de natte natuurparels en de effecten hiervan op de uitstraling naar de omliggende landbouwgebieden.
2. De Zwartenbergsepolder ligt veel lager dan zijn omgeving (de natte natuurparels). In de omliggende gebieden is in de jaren negentig al het waterpeil opgezet. Hierdoor is de polder al natter geworden. De nulmetingen die nu plaatsvinden zijn dus te laat. Onderzocht dient te worden de gevolgen vanaf 1995.
3. De natuurdoeltypes zijn niet realistisch en dienen aangepast te worden.
4. Voormalige vuilstorten in het gebied dienen in kaart gebracht te worden en de effecten van de plannen op deze vuilstorten dient onderzocht te worden (effecten op grond- en oppervlaktewater).
5. De effecten van de voorgenomen plannen op de toename/aantrekken van insecten in de omgeving van de natuurgebieden dient onderzocht te worden evenals het daardoor ontstane effect op verspreiding en ontstaan van vee- en humane ziektes.
6. Onderzocht dient te worden of door vershraling van de natuurgebieden de landbouwgebieden meer last krijgen van ganzen.
7. In de Startnotitie is aangegeven dat waterberging in de natuurgebieden niet ten koste mag gaan van de natuurdoelen. Het is echter onacceptabel dat de landbouwgebieden hierdoor meer wateroverlast krijgen.

8. Als blijkt dat de uitstraling van de natte natuurparels naar de omliggende gronden miniem is, willen wij geen beperkingen voor de landbouw in de 500 meter zone rondom de natte natuurparels.
9. Onderzocht dient te worden wat het effect is van grootschalig grondverzet op de wegen in het plangebied. Bij andere projecten blijkt dat de wegen hierdoor flink beschadigd worden en er geen geld beschikbaar is om de wegen weer op te knappen.
10. Onderzocht en beschreven dient te worden hoe eventuele optredende schades door uitstraling na uitvoering van het project geregeld worden.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.
2. Wettelijk is vastgelegd dat in een MER een beschrijving moet worden opgenomen van de bestaande toestand van het milieu. Dit is bovendien nog eens aangegeven in paragraaf 3.3 van het advies voor reikwijdte en detailniveau. In paragraaf 3.1 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat voor het MER een op het gebied toegesneden integrale landschapsecologische systeemanalyse (of visie) opgesteld dient te worden, die gebruik makend van en voortbordurend op het IGA, de samenhang beschrijft tussen geologie, reliëf, hydrologie, vegetatie, fauna, historisch en modern landgebruik. Relevant is om in die beschrijving ook de ontwikkelingsgeschiedenis van het gebied te schetsen. Daarbij dient o.a. ingegaan te worden op peilverandering.
3. In paragraaf 4.1 en 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de gevolgen van de alternatieven in relatie tot de gestelde doelen (o.a. natuurdoeltypes) beschreven moeten worden. Tevens is aangegeven dat in het MER aandacht besteed moet worden aan de mogelijke beperkingen op het doelbereik van het voornemen.
4. Het is één van de wettelijke eisen om de bestaande toestand van het milieu in een MER te beschrijven. De aanwezige stortplaatsen in het gebied dienen dus geïnventariseerd te worden voor het MER. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op de bodemkwaliteit in beeld gebracht moeten worden. Via de voetnoot is bovendien aangegeven dat hierbij de stortplaatsen in beeld gebracht moeten worden.
5. In paragraaf 4.5 is aangegeven dat er in het MER aandacht besteed dient te worden aan mogelijke hinderaspecten die door het voornemen ontstaan.
6. In paragraaf 4.5 is aangegeven dat er in het MER aandacht besteed dient te worden aan mogelijke hinderaspecten die door het voornemen ontstaan.
7. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.
8. Deze zienswijze nemen wij voor kennisgeving aan. Dit maakt geen onderdeel uit van hetgeen in het MER moet worden onderzocht.
9. In paragraaf 4.5 is aangegeven dat er in het MER aandacht besteed dient te worden aan mogelijke hinderaspecten die door het voornemen ontstaan.
10. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden. De schaderegeling van het Waterschap Brabantse Delta kan als compenserende maatregel aangemerkt worden en in het MER beschreven worden.

Reactie 5

Indiener reactie: C. Bastiaansen
Papenstraat 5
4875 CJ Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

1. Het is niet realistisch in deze economisch slechtere tijden uit te gaan van een plan met de meeste inspanning en dus ook de meeste kosten.
2. De landbouw mag geen vervuilinginvloeden ondervinden vanuit de natuurgebieden.
3. Voor waterberging geen beroep doen op de landbouwgronden, maar laten samengaan met de natte natuurparels.
4. De landbouw mag geen overlast ondervinden door vernatting. Hiertoe moeten:
 - op korte termijn 0-metingen van elk agrarisch bedrijf plaatsvinden;
 - er geen beperkingen voor de landbouw buiten de 500 meter zones gelden (bij kleigebied 75 meter);
 - er drainagemogelijkheden blijven voor agrarische bedrijven.
5. In het MER moet onderzoek gedaan worden naar mogelijke overlast door fouragerende ganzen (aantallen, invloed op waterkwaliteit).
6. Voor landschap en cultuurhistorie zijn geen wijzigingen nodig.
7. Grondverzet is erg kostbaar en de wegen ondervinden veel schade door transport. Beperkt grondverzet is voldoende voor dit gebied.
8. Er dient rekening gehouden te worden met de effecten van het plan op de aanwezige vuilstortplaatsen in het gebied.
9. Het voorstel is om een studiealternatief toe te voegen dat is samengesteld uit de genoemde studiealternatieven in de Startnotitie:
 - Natuur: optimuminspanning (B)
 - Waterberging: basisinspanning (C)
 - Landbouw: optimuminspanning (B)
 - Landschap en Cultuurhistorie: geen wijzigingen in het landschap
 - Aardkundige waarden van de bodem: optimuminspanning (B)

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. In de Startnotitie is aangegeven dat alternatief A met maximale inspanning als één van de alternatieven in het MER onderzocht gaat worden. Het is niet bijvoorbaat zo dat dit alternatief ook vastgelegd wordt als voorkeursalternatief en in het Wilg-inrichtingsplan, hoe het voorkeursalternatief er uit gaat zien zal in het MER nader uitgewerkt worden. Wij achten het dan ook niet juist om deze zienswijze vast te leggen in het advies voor reikwijdte en detailniveau.
2. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.
3. In de Startnotitie is aangegeven dat als één van de bouwstenen van het voornemen gezien kan worden dat waterberging samengaat met natuurontwikkeling en EVZ's. Wij achten het derhalve niet noodzakelijk dit vast te leggen in het advies voor reikwijdte en detailniveau.

4. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.
5. In paragraaf 4.5 is aangegeven dat er in het MER aandacht besteed dient te worden aan mogelijke hinderaspecten die door het voornemen ontstaan.
6. In paragraaf 2.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat in het MER rekening gehouden dient te worden met de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan het voornemen. Daarbij wordt met name genoemd de vigerende beleidsnota's waarin het cultuurhistorisch beleid is uitgestippeld. In de Startnotitie is al aangegeven dat in het MER van de verschillende alternatieven de effecten op landschap en cultuurhistorie in beeld gebracht zullen worden.
7. In paragraaf 3.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER bezien moet worden of ook andere maatregelen dan afgraven van de bovenlaag kunnen worden toegepast om de doelstelling van de voorgenomen activiteit te bereiken.
8. Het is één van de wettelijke eisen om de bestaande toestand van het milieu in een MER te beschrijven. De aanwezige stortplaatsen in het gebied dienen dus geïnventariseerd te worden voor het MER. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op de bodemkwaliteit in beeld gebracht moeten worden. Via de voetnoot is bovendien aangegeven dat hierbij de stortplaatsen in beeld gebracht moeten worden.
9. In paragraaf 3.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat dit aangedragen alternatief in het MER dient te worden uitgewerkt of dat dient te worden gemotiveerd waarom dit alternatief niet verder in het MER is uitgewerkt.

Reactie 6

Indiener reactie: Fam. A. Vincenten
 Brielsedreef 67
 4841 KR Prinsenbeek

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Familie Vincenten exploiteert een melkveehouderij met 110 melkkoeien en bijbehorend jongvee. Het bedrijf is gelegen tegen en gedeeltelijk in het deelgebied Weimeren. In de zienswijze is een voorstel tot grondruil opgenomen.

Samenvatting:

Leg onze percelen in de hoek van Weimeren en pas de EHS begrenzing hierop aan. Dit is een goedkope, duurzame oplossing.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

Het voorstel tot grondruil wordt doorgegeven aan de projectleider van de vrijwillige kavelruil. De begrenzing van de EHS ligt in principe vast. Uit het MER zal blijken of er wellicht redenen zijn om een wijziging van de begrenzing van de EHS te overwegen. Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het advies voor reikwijdte en detailniveau.

Reactie 7

Indiener reactie: René Vermunt
Zwartenbergseweg 23
4871 NN Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

De heer Vermunt exploiteert een melkveehouderij, gelegen in de Zwartenbergse polder.

Samenvatting:

1. Om de effecten van de vernatting van de natte natuurparels te monitoren wordt gestart met een nulmeting. Het is niet juist dat deze meting nu plaatsvindt. Al midden jaren negentig na het aanwijzen van de EHS heeft er vernatting van Strippen en De Berk plaatsgevonden. Hierdoor is de Zwartenbergsepolder al vernat. Maak daarom een overzicht van de peilverandering vanaf 1990 en maak een inschatting van de reeds opgetreden vernatting. Pas de nulmeting hierop aan.
2. De Zwartenbergse polder ligt lager dan de omliggende natte natuurparels. Door deze te vernatting neemt de waterdruk op de polder toe. De na te streven natuurdoeltypen maken een vernatting noodzakelijk. Onderzoek de mogelijkheid om andere natuurdoeltypen te realiseren, waarvoor minder vernatting noodzakelijk is en de omliggende gebieden minder nadelige effecten ondervinden.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. Wettelijk is vastgelegd dat in een MER een beschrijving moet worden opgenomen van de bestaande toestand van het milieu. Dit is bovendien nog eens aangegeven in paragraaf 3.3 van het advies voor reikwijdte en detailniveau. In paragraaf 3.1 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat voor het MER een op het gebied toegesneden integrale landschapsecologische systeemanalyse (of visie) opgesteld dient te worden die, gebruik makend van en voortbordurend op het IGA, de samenhang beschrijft tussen geologie, reliëf, hydrologie, vegetatie, fauna, historisch en modern landgebruik. Relevant is om in die beschrijving ook de ontwikkelingsgeschiedenis van het gebied te schetsen. Daarbij dient o.a. ingegaan te worden op peilverandering.
2. In paragraaf 4.1 en 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de gevolgen van de alternatieven in relatie tot de gestelde doelen (o.a. natuurdoeltypes) beschreven moeten worden. Tevens is aangegeven dat in het MER aandacht besteed moet worden aan de mogelijke beperkingen op het doelbereik van het voornemen.

Reactie 8

Indiener reactie: K.E. hengelsportvereniging "De Kleine Voorn"
Postbus 96
4870 AB Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

1. Om de gewenste natuurdoelen te realiseren in de natte natuurparels zullen er veranderingen in de waterpeilen voorgesteld worden. Hiertoe zullen mogelijk stuwen of andere kunstwerken geplaatst gaan worden. Dit betekent scheidingen in watersystemen waardoor vissen zich niet meer kunnen verplaatsen. Dit is in tegenstelling met de ook aan te leggen EVZ waarbij het

juist de bedoeling is voor dieren en planten om zich tussen gebieden te verplaatsen. Neem in het MER de volgende zaken mee:

- zo min mogelijk kunstwerken plaatsen;
 - te plaatsen kunstwerken visvriendelijk uitvoeren;
 - de aanleg van extra paaigebieden voor vissen;
 - het aanbrengen van diepe gedeelten in watergangen, als overwinteringsgebied voor vissen.
2. De hengelsportvereniging heeft nu op de meeste gronden langs de wateren in het plangebied het looprecht. Wij zouden graag zien dat in het MER en het inrichtingsplan langs de watergangen een strook grond (ca. 4 meter) komt waarover de leden van de vereniging zich naar hun visstekken kunnen begeven.
 3. Watergangen mogen niet helemaal dichtgroeien met waterplanten, zoals nu in een aantal wateren het geval is. Hierdoor is vissen op die plaatsen nagenoeg onmogelijk.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. In paragraaf 4.3 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER dient te worden aangegeven welke kenmerkende biotopen en soorten aanwezig zijn in het studiegebied en wat de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied is. Tevens dienen de beoogde natuurwaarden te worden beschreven en welke maatregelen mogelijk en nodig zijn om die te realiseren. Aangegeven dient te worden voor welke dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor populaties betekenen. Eveneens dient een beschrijving opgenomen te worden van mitigerende maatregelen die eventuele negatieve gevolgen kunnen beperken of voorkomen.
2. In de Startnotitie is aangegeven dat ook de effecten van de alternatieven op recreatie zullen worden beschreven. Hierbij kunnen ook de gevolgen voor de hengelsport beschreven worden. De feitelijke inrichting van het gebied waaronder een mogelijke strook langs de viswateren voor bereikbaarheid van de visstekken wordt geregeld in het Wilg-inrichtingsplan
3. Hiervoor verwijzen wij korthedshalve naar onze reactie op zienswijze 1 van de hengelsportvereniging.

Reactie 9

Indiener reactie:

Justion advocaten
Westersingel 104
3015 LD Rotterdam

namens Synbra Technology BV, Hill's Pet Nutrition Manufacturing BV,
Blue Case Logistics BV, Baremans Zand&Grind BV, en Betoncentrale
Baremans BV, allen gevestigd aan de Zeedijk te Etten-Leur.

In het kader van:

Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

1. Ten onrechte wordt in de Startnotitie geen melding gemaakt van de ligging van het bedrijventerrein Zwartenberg in het plangebied.
2. Bij de beschrijving van de huidige situatie/referentiesituatie dient rekening gehouden te worden met het bedrijventerrein Zwartenberg en de ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijven op dit terrein.
3. De inrichting van de natte natuurparels mag geen invloed hebben op de milieugebruiksruimte van de bedrijven op het bedrijventerrein Zwartenberg.

4. Mogelijke wateroverlast voor het bedrijventerrein door verhoging van de waterstanden, vernatting en/of wijziging van waterstromen dient in beeld gebracht te worden. Er is nu reeds regelmatig sprake van ernstige wateroverlast.
5. De effecten van de studiealternatieven worden op basis van 5 thema's beoordeeld. De bedrijven vinden dit onvoldoende. Ook de effecten op het bedrijventerrein en de daar gevestigde bedrijven dient te worden beoordeeld.
6. Het beoordelingskader is onvoldoende. De effecten op de bedrijven (op Zwartenberg), de bedrijfsvoering en de economische gevolgen dienen in beeld gebracht te worden.
7. De bedrijven op Zwartenberg zijn afhankelijk van transport over water (De Mark) en over de provinciale weg, die het gebied Strijpen/De Berk doorkruist. Het effect van de inrichting van de natte natuurparels op het vervoer over water en weg dient in beeld gebracht te worden.
8. De bedrijven zijn benieuwd op welke wijze en door welke maatregelen wordt voorkomen dat er effecten buiten de natuurgebieden optreden. Indien er tocht effecten buiten de natuurgebieden optreden, met name op het bedrijventerrein, dient te worden aangegeven hoe de schade wordt geregeld.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. Wettelijk is vastgelegd dat in een MER een beschrijving moet worden opgenomen van de bestaande toestand van het milieu. Dit is bovendien nog eens aangegeven in paragraaf 3.3 van het advies voor reikwijdte en detailniveau. Daarnaast is in paragraaf 4.1 aangegeven dat bij de milieugevolgen ook aandacht besteed moet worden aan het beoordelen van mogelijke stapeling met effecten van andere ontwikkelingen en activiteiten in de omgeving.
2. Korthedshalve verwijzen wij hier naar onze bovenstaande reactie onder punt 1.
3. Het is één van de wettelijke eisen om de gevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven op het milieu in een MER te beschrijven. Het milieu dient daarbij ruim te worden geïnterpreteerd. Hiermee is reeds wettelijk vastgelegd dat de gevolgen van de plannen voor het industrieterrein Zwartenberg in beeld gebracht moeten worden in het MER.
4. Korthedshalve verwijzen wij hier naar onze bovenstaande reactie onder punt 3.
5. Korthedshalve verwijzen wij hier naar onze bovenstaande reactie onder punt 3.
6. Korthedshalve verwijzen wij hier naar onze bovenstaande reactie onder punt 3.
7. Korthedshalve verwijzen wij hier naar onze bovenstaande reactie onder punt 3.
8. Het is een wettelijk vereiste en ook beschreven in paragraaf 4.1 van het advies voor reikwijdte en detailniveau dat de gevolgen van het voornemen en de alternatieven voor het milieu in beeld gebracht moeten worden. Tevens dient een beschrijving opgenomen te worden van mitigerende maatregelen die eventuele negatieve gevolgen kunnen beperken of voorkomen.

Reactie 10

Indiener reactie:

P.H. de Regt VOF
Hanekinderstraat 20
4871 NG Etten-Leur

In het kader van:

Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

P.H. de Regt VOF is een akkerbouwbedrijf met gronden gelegen in en aangrenzend aan de natte natuurparels.

Samenvatting:

1. Onze landbouwpercelen zullen schade gaan ondervinden van waterpeilverhogingen, wild en onkruidzaden. Tevens zal de waarde van deze gronden verminderen.
2. Op de informatieavond is de toezegging gedaan dat schade door waterpeilverhogingen in het gebied Noordrand Midden gecompenseerd wordt. Wij willen graag een brede vliet rondom het natuurgebied met een aparte bemaling om te voorkomen dat bij veel neerslag het water uit het natuurgebied en stedelijk gebied bij de landbouwpercelen terecht komt. Tevens dient er voor de landbouwpercelen een drainagemogelijkheid te zijn in verband met kwelwater uit het natuurgebied.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.
2. Korthedshalve verwijzen wij hier naar onze bovenstaande reactie onder punt 1.

Reactie 11

Indiener reactie: P. Schipperen
Kapelstraat 54
4841 GJ Prinsenbeek

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

1. Ik heb landbouwgrond binnen het vastgestelde gebied. Door uw plannen voorzie ik verdere belemmeringen voor het gebruik van deze grond, met name door vernatting, wateroverlast door belemmerde waterafvoer etc.
2. Mijn voorstel is om met mij over te gaan tot grondruil zoals omschreven in de nieuwsbrief van Waterschap Brabantse Delta van april 2010.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.
2. Het voorstel tot grondruil wordt doorgegeven aan de projectleider van de vrijwillige kavelruil.

Reactie 12

Indiener reactie: H.C.P.M. Bastiaansen
Bollendonkseweg 33
4874 NT Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

1. Het is niet realistisch in deze economisch slechtere tijden uit te gaan van een plan met de meeste inspanning en dus ook de meeste kosten.
2. De landbouw mag geen vervuilinginvloeden ondervinden vanuit de natuurgebieden.

3. Voor waterberging geen beroep doen op de landbouwgronden, maar laten samengaan met de natte natuurparels.
4. De landbouw mag geen overlast ondervinden door vernatting. Dus lokaal optimaliseren voor de landbouw is noodzakelijk.
5. Er moet op korte termijn 0-metingen op elk agrarisch bedrijf plaatsvinden op stoffen die in het grondwater gevonden zijn in de meetputten rond de vuilnisbelt aan de Bollendonkseweg.
6. Literatuurstudie én veldonderzoek en vervolgonderzoeken zijn noodzakelijk naar het effect van lager grondwaterpeil in de Kreijtenburgse polder ten opzichte van Zwermilaken én het negatieve effect van de tussenliggende vuilnisbelt aan de bollendonkseweg op de grondwatersamenstelling.
7. In het MER moet onderzoek gedaan worden naar mogelijke overlast door fouragerende ganzen (aantallen, invloed op waterkwaliteit).
8. Er mogen geen beperkingen voor de landbouw buiten de 500 meter zones gelden (bij kleigebied 75 meter) en er dienen drainagemogelijkheden te blijven voor agrarische bedrijven.
9. Voor landschap en cultuurhistorie zijn geen wijzigingen nodig.
10. Grondverzet is erg kostbaar en de wegen ondervinden veel schade door transport. Beperkt grondverzet is voldoende voor dit gebied.
11. Er dient rekening gehouden te worden met de effecten van het plan op de aanwezige vuilstortplaatsen in het gebied.
12. Het voorstel is om een studiealternatief toe te voegen dat is samengesteld uit de genoemde studiealternatieven in de Startnotitie:
 - Natuur: optimuminspanning (B)
 - Waterberging: basisinspanning (C)
 - Landbouw: optimuminspanning (B)
 - Landschap en Cultuurhistorie: geen wijzigingen in het landschap
 - Aardkundige waarden van de bodem: optimuminspanning (B)
13. Onderzoek in het MER de effecten op de CO₂ balans op basis van de tot nu toe geteelde landbouwgewassen en de te realiseren natuur.
14. Omdat de voedselvraag niet afneemt dient onderzocht te worden hoeveel natuur er elders ontgonnen moet worden om het verloren gegane landbouwareaal in het plangebied te compenseren.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. In de Startnotitie is aangegeven dat alternatief A met maximale inspanning als één van de alternatieven in het MER onderzocht gaat worden. Het is niet bij voorbaat zo dat dit alternatief ook vastgelegd wordt als voorkeursalternatief en in het Wilg-inrichtingsplan. Hoe het voorkeursalternatief er uit gaat zien zal in het MER nader uitgewerkt worden. Wij achten het dan ook niet juist om deze zienswijze vast te leggen in het advies voor reikwijdte en detailniveau.
2. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.
3. In de Startnotitie is aangegeven dat als één van de bouwstenen van het voornemen gezien kan worden dat waterberging samengaat met natuurontwikkeling en EVZ's. Wij achten het derhalve niet noodzakelijk dit vast te leggen in het advies voor reikwijdte en detailniveau.
4. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.

5. Wettelijk is vastgelegd dat in een MER een beschrijving moet worden opgenomen van de bestaande toestand van het milieu. Dit is bovendien nog eens aangegeven in paragraaf 3.3 van het advies voor reikwijdte en detailniveau.
6. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.
7. In paragraaf 4.5 is aangegeven dat er in het MER aandacht besteed dient te worden aan mogelijke hinderaspecten die door het voornemen ontstaan.
8. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.
9. In paragraaf 2.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat in het MER rekening gehouden dient te worden met de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan het voornemen. Daarbij wordt met name genoemd de vigerende beleidsnota's waarin het cultuurhistorisch beleid is uitgestippeld. In de Startnotitie is al aangegeven dat in het MER van de verschillende alternatieven de effecten op landschap en cultuurhistorie in beeld gebracht zullen worden.
10. In paragraaf 3.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER bezien moet worden of ook andere maatregelen dan afgraven van de bovenlaag kunnen worden toegepast om de doelstelling van de voorgenomen activiteit te bereiken.
11. Het is één van de wettelijke eisen om de bestaande toestand van het milieu in een MER te beschrijven. De aanwezige stortplaatsen in het gebied dienen dus geïnventariseerd te worden voor het MER. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op de bodemkwaliteit in beeld gebracht moeten worden. Via de voetnoot is bovendien aangegeven dat hierbij de stortplaatsen in beeld gebracht moeten worden.
12. In paragraaf 3.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat dit aangedragen alternatief in het MER dient te worden uitgewerkt of dat dient te worden gemotiveerd waarom dit alternatief niet verder in het MER is uitgewerkt.
13. In tabel 4.1 van de Startnotitie is aangegeven dat de verschillende alternatieven beoordeeld zullen worden op duurzaamheid.
14. In tabel 4.1 van de Startnotitie is aangegeven dat de verschillende alternatieven beoordeeld zullen worden op duurzaamheid.

Reactie 13

Indiener reactie: Achmea Rechtsbijstand
 Postbus 10.100
 5000 JC Tilburg
 Namens A. Verhoef, Grintweg 22 te Breda

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

1. In het MER dient rekening gehouden te worden met de agrarische belangen en meer in het bijzonder met de belangen van het bedrijf van de heer Verhoef. Zijn gronden grenzen (deels) aan de nieuw te ontwikkelen natuur. Er wordt gevreesd voor de gevolgen van de vernatting door peilverhoging. Hierdoor kan hij later inzaaien en moeilijker oogsten. Drainage werkt dan niet meer.

2. De heer Verhoef stuurt aan op vervanging van zijn gronden die aan de nieuwe natuur grenzen. U kunt hiervoor met hem contact opnemen.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.
2. Het voorstel tot grondruil wordt doorgegeven aan de projectleider van de vrijwillige kavelruil.

Reactie 14

Indiener reactie: Bogers Kruisland, Juridisch-Agrarisch Adviesbureau
Tweede Boutweg 1
4756 SJ Kruisland
Namens R.N. Koomans van den Dries, Haansberg 41 te Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

De heer Koomans van den Dries exploiteert een landbouwbedrijf met boomkwekerijgewassen, vollegrondsgroenteteeltgewassen en akkerbouwgewassen. Eén van zijn percelen is gelegen in de natte natuurparel, deelgebied Kelsdonk.

Samenvatting:

1. De aanleg van de natte natuurparels kan geen doorgang vinden omdat in het gebied niet minder dan zeven voormalige vuilstortplaatsen zijn gelegen. In de Startnotitie wordt slechts melding gemaakt van één vuilstortplaats. Door vernatting van het gebied zal vervuiling zicht via oppervlakte- en grondwater verder verspreiden. Mogelijke schade dient in beeld gebracht te worden.
2. Het draagvlak voor de aanleg van natte natuurparels is komen te vervallen. Vanwege de kredietcrisis zijn er geen budgetten meer voor en heeft ook de politiek hier geen aandacht meer voor. Zonder draagvlak mag het project niet doorgaan.
3. De afwatering bij Kelsdonk loopt van oost naar west. Verhoging van de waterstand in Kelsdonk betekent een vernatting van de naastgelegen landbouwpercelen evenals een toename van de kweldruk op deze percelen. Hierdoor zijn teelten onmogelijk en ontstaat schade bij overvloedige regenval.
4. In de Startnotitie wordt het gebied Kelsdonk omschreven als bestaande uit langerekte percelen. Het perceel van de heer Koomans van den Dries is nagenoeg vierkant. De gebiedsomschrijving in de Startnotitie is derhalve onjuist.
5. Door een hoog waterpeil ter plaatste van het perceel van de heer Koomans van den Dries is enige vorm van tuinbouw op dit perceel nagenoeg onmogelijk. Als gevolg van de aanleg van de natte natuurparels zal het waterpeil nog verder stijgen. Daarnaast wordt veel last van distelhaarden ondervonden die rondom het perceel van de heer Koomans van de Dries liggen. Als oplossing wordt gezien het aanbieden van vervangende grond aan de heer Koomans van den Dries.
6. In een brief van het Waterschap van 25 mei 2010 stelt het waterschap dat voor de aankoop van nog 120 ha particuliere gronden een kavelruiltraject loopt. Tot nu toe heeft de heer Koomans van den Dries daarover nog niets concreets vernomen. Een mondeling voorstel tot in gebruikname van een voormalige vuilstortplaats is door hem afgewezen.

7. Indien de belangen van de heer Koomans van den Dries niet in acht worden genomen zal hij overwege zowel het waterschap als de provincie aansprakelijk te stellen voor de door hem te lijden schade.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. Het is één van de wettelijke eisen om de bestaande toestand van het milieu in een MER te beschrijven. De aanwezige stortplaatsen in het gebied dienen dus geïnventariseerd te worden voor het MER. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op de bodemkwaliteit in beeld gebracht moeten worden. Via de voetnoot is bovendien aangegeven dat hierbij de stortplaatsen in beeld gebracht moeten worden.
2. Deze zienswijze nemen wij voor kennisgeving aan. Het is uiteindelijk een besluit van het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant) of en op welke wijze zij het Wilg-inrichtingsplan wil vaststellen.
3. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden
4. Het is één van de wettelijke eisen om de bestaande toestand van het milieu in een MER te beschrijven. Dit is ook opgenomen in paragraaf 3.3 van het advies voor reikwijdte en detailniveau. Hierbij zal een beschrijving van Kelsdonk aan de orde komen.
5. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden. In paragraaf 4.5 is aangegeven dat er in het MER aandacht besteed dient te worden aan mogelijke hinderaspecten die door het voornemen ontstaan. Het voorstel tot grondruil wordt doorgegeven aan de projectleider van de vrijwillige kavelruil.
6. Deze zienswijze nemen wij voor kennisgeving aan en wij zullen deze doorgeven aan de projectleider van de vrijwillige kavelruil.
7. Deze zienswijze nemen wij voor kennisgeving aan.

Reactie 15

Indiener reactie: P.H.C.M. Nooren
Zevenbergseweg 42^A
4871 NJ Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

De heer Nooren heeft een landbouwbedrijf gelegen in de Zwartenbergse polder.

Samenvatting:

1. De heer Nooren uit zijn zorgen over de hoge waterstand in Noordrand Midden en de te verwachten gevolgen ervan. Door de natte natuurparels ontstaat er nog meer last van kwelwater in Zwartenberg. Bij hoog water in de Leurse Haven komt er water op het land achter en naast huisnummer 42. Dit water komt onder de dijk door.
2. Een gedeelte van het bedrijf ligt in de 500 meter zonde rondom de natte natuurparels. Vooraf dient duidelijk te zijn wat de gevolgen hiervan zijn. Wat voor schade compensatie komt er voor:
 - het niet meer mogen draineren van de gronden;
 - het slechter worden van de gronden in Zwartenberg;

- de waardevermindering van mijn grond;
- wildschade door vogels die in de natte natuurparels en de Zwartenbergse polder komen eten;
- onkruiddruk die ontstaat door wildgroei van allerlei planten waarvan de zaden op mijn grond komen;
- andere nog onvoorzien gevolgen.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden
2. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden. In paragraaf 4.5 is aangegeven dat er in het MER aandacht besteed dient te worden aan mogelijke hinderaspecten die door het voornemen ontstaan. In de Startnotitie is al aangegeven dat de gevolgen voor de landbouw in beeld gebracht worden in het MER.

Reactie 16

Indiener reactie:

Fam. van Dorst,
Bollendonkseweg 17
4874 NT Etten-Leur

In het kader van:

Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

1. De landbouw mag geen schade ondervinden van de inrichting van Noordrand Midden, anders wordt de schade vergoed. Dit kan alleen als er een goede nulmeting is. De peilbuizen dien dus snel geplaatst te worden. Eigenlijk is dit al te laat vanwege de vele ingrepen die reeds in het gebied hebben plaatsgevonden.
2. Niet alle vuilstortplaatsen zijn goed in beeld. Dit moet wel gebeuren om ze goed te kunnen onderzoeken. De enige manier om vuil water uit de natuurgebieden en de vuilstorten te weren is het gehele natuurgebied voorzien van een stalen damwandkering.
3. Het gevaar bestaat dat de landbouw met te veel beperkingen te maken krijgt. Dit moet in beeld gebracht worden en gecompenseerd worden.
4. De 500 meter zone rondom de natuurgebieden is voor kleigebieden veel te ruim. Dit kan ook 100 meter zijn of zelfs binnen de natuurgebieden liggen.
5. Waterberging kan prima in de natuurgebieden plaatsvinden. hiervoor hoeft geen landbouwgrond opgeofferd te worden.
6. Het is jammer dat er in deze economisch slechtere tijden zoveel geld aan natuurrealisatie besteed wordt.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. Wettelijk is vastgelegd dat in een MER een beschrijving moet worden opgenomen van de bestaande toestand van het milieu. Dit is bovendien nog eens aangegeven in paragraaf 3.3 van het advies voor reikwijdte en detailniveau. In paragraaf 3.1 van het advies voor reikwijdte en

detailniveau is aangegeven dat voor het MER een op het gebied toegesneden integrale landschapsecologische systeemanalyse (of visie) opgesteld dient te worden die, gebruik makend van en voortbordurend op het IGA, de samenhang beschrijft tussen geologie, reliëf, hydrologie, vegetatie, fauna, historisch en modern landgebruik. Relevant is om in die beschrijving ook de ontwikkelingsgeschiedenis van het gebied te schetsen. Daarbij dient o.a. ingegaan te worden op peilverandering.

2. Het is één van de wettelijke eisen om de bestaande toestand van het milieu in een MER te beschrijven. De aanwezige stortplaatsen in het gebied dienen dus geïnventariseerd te worden voor het MER. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op de bodemkwaliteit in beeld gebracht moeten worden. Via de voetnoot is bovendien aangegeven dat hierbij de stortplaatsen in beeld gebracht moeten worden.
3. In de Startnotitie is al aangegeven dat in het MER de gevolgen voor de landbouw en het watersysteem in beeld gebracht worden. Daarnaast is in paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.
4. De 500-meter zone komt voort uit reeds bestaand beleid. In paragraaf 2.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat in het MER een overzicht gegeven dient te worden van de relevante beleidskaders. Dit overzicht dient uitgewerkt te worden naar de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan het voornemen.
5. In de Startnotitie is aangegeven dat als één van de bouwstenen van het voornemen gezien kan worden dat waterberging samengaat met natuurontwikkeling en EVZ's. Wij achten het derhalve niet noodzakelijk dit vast te leggen in het advies voor reikwijdte en detailniveau.
6. In het MER zullen globaal de kosten van de verschillende alternatieven in beeld gebracht worden. Voor het overige nemen wij deze zienswijze voor kennisgeving aan.

Reactie 17

Indiener reactie:

ZLTO Breda
p.a. L. Balemans, secretaris
Laanzichtweg 93
4847 SH Teteringen

In het kader van:

Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

1. Is het correct het plangebied te beperken tot het aangegeven gebied? Er zijn mogelijk effecten buiten dit gebied. Het verzoek is het plangebied uit te breiden met de attentiezone rondom de natte natuurparel ten noorden van de Mark.
2. Het is niet juist ambtelijke voorontwerpen en ontwerpplan als uitgangspunt te nemen. In Hst 6 van de Startnotitie is dit overigens juist vermeld.
3. Wij missen een opmerking over toepassing van het akkoord van Cork, zoals ook opgenomen in het Gebiedsplan Brabantse Delta. Met name de afspraak om eerst binnen de EHS maatregelen te nemen om uitstralingseffecten tegen te gaan en pas daarna compenserende maatregelen in de omgeving van een natte natuurparel. Omdat mogelijk in dat gebied maatregelen genomen moeten worden, verzoeken wij het plangebied uit te breiden.
4. Ten aanzien van de alternatieven zijn de volgende opmerkingen gemaakt:

- In de uitgangspunten zien wij een vrees voor het ontvangen van regenwater in de natuurgebieden. Dat is hoogst verbazend;
 - De vanzelfsprekendheid om de fosfaatrijke bovenlaag af te graven is prematuur;
 - In relatie tot het akkoord van Cork is het vreemd om in de uitgangspunten op te nemen "infiltratie in (omliggende) landbouwgebieden";
 - In de voorontwerpen (Strijpen/De Berk en Kelsdonk/Zwermlaken) is genoemd dat waterberging niet ten koste mag gaan van natuurontwikkeling. Dit is een eenzijdig uitgangspunt dat duidt op afwenteling naar de omgeving, het landbouwgebied. Dat is niet aanvaardbaar;
 - Wat wordt bedoeld met "natuurlijk peilbeheer"? Geldt dat in het natuurgebied of heeft dat onbedoelde effecten op de omgeving?
 - onduidelijk is waarom afgraven van de bovenlaag en het aanleggen van bufferstroken als uitgangspunten bevestigd worden. De aanleg van bufferstroken zien wij als mogelijkheid in het natuurgebied zelf;
 - Onder alternatief A duidelijker vermelden dat natuurdoelen worden bijgesteld als die niet realistisch zijn;
 - Onder alternatief A kan het niet zo zijn dat waterberging afgewenteld wordt naar landbouwgebieden. Dat is in strijd met afspraken;
 - Kan bij alternatief B een richting gegeven worden omtrent de hoeveelheid af te graven grond, bijvoorbeeld in percentage van de oppervlakte? Dit in verband met de haalbaarheid.
5. Bij de te onderzoeken effecten en het beoordelingskader missen wij het aspect afvoeren van grond.
 6. Voor het onderdeel landbouw moet er niet alleen in het plangebied beoordeeld worden maar ook in de nabije omgeving van het gebied. Dit geldt voor de bedrijfsstructuur en de economische basis van de bedrijven.
 7. Voor vooral de omgeving rondom de natte natuurparels dient onderzocht te worden welke gewasopbrengstvermindering er zal plaatsvinden door waterhuishoudkundige aanpassingen. Ook dient gekeken te worden naar de verandering in de kostenstructuur van de gewassen (loonwerk-machines-duurdere drainage).
 8. Wij missen de effecten specifiek op de veehouderij:
 - afname aantal stuks vee;
 - opbrengstverandering veehouderij;
 - verandering kostenstructuur veehouderij (loonwerk-vergunningen-technische investeringen-mestafzet);
 - exploitatie- en ontwikkelingsmogelijkheden veehouderijbedrijven.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

1. De voorgenomen activiteit beperkt zich tot het plangebied. De effecten van de verschillende alternatieven hoeven zich niet te beperken tot het plangebied, maar kunnen zich ook buiten het plangebied uitstrekken. Dit dient in het MER in beeld gebracht te worden. Per milieueffect kan dit verschillend zijn. Het is niet noodzakelijk het plangebied hierop aan te passen.
2. Het is niet juist ambtelijke voorontwerpen en ontwerpplan als uitgangspunt te nemen. In Hst 6 van de Startnotitie is dit overigens juist vermeld. In paragraaf 3.3 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER gemotiveerd beschreven dient te worden welke zaken wel en welke zaken niet tot de autonome ontwikkelingen behoren. In paragraaf 2.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in hoofdstuk 6 van de startnotitie een overzicht wordt gegeven van de relevante beleidskaders. In het MER

dient dit overzicht geactualiseerd te worden en uitgewerkt naar de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan het voornemen.

3. Hiervoor verwijzen wij korthedshalve naar onze reactie hierboven onder punt 1 en 2.
4. Onze reactie op de gemaakte opmerkingen is als volgt:
 - In de uitgangspunten is aangegeven dat maatregelen worden getroffen om regenwater bij kwelafhankelijke vegetatie vandaan te houden. Dat dit geïnterpreteerd wordt als vrees voor regenwater is onjuist;
 - In paragraaf 3.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER gezien moet worden of ook andere maatregelen dan afgraven van de bovenlaag kunnen worden toegepast om de doelstelling van de voorgenomen activiteit te bereiken;
 - Met infiltreren in bovenstroomse landbouwgebieden wordt bedoeld het infiltreren van regenwater dat in dit gebied valt. Hierdoor kan de kwelsituatie in de natte natuurparels verbeteren. Hier is nadrukkelijk niet bedoeld het infiltreren van water afkomstig uit de natuurgebieden. In de uitgangspunten is immers ook opgenomen dat gebiedseigen water wordt vastgehouden in de natuurgebieden;
 - Het uitgangspunt dat waterberging niet ten koste mag gaan van natuurontwikkeling betekent nog niet dat dit wordt afgewenteld op de omgeving. Dat is ook niet als zodanig opgenomen in de voorgenomen activiteit;
 - Het is wettelijk bepaald dat de voorgenomen activiteit dient te worden beschreven in het MER. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden;
 - In paragraaf 3.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER gezien moet worden of ook andere maatregelen dan afgraven van de bovenlaag kunnen worden toegepast om de doelstelling van de voorgenomen activiteit te bereiken;
 - In paragraaf 3.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat over de haalbaarheid van de in het provinciaal beleid vastgestelde beheertypen met natuurtechnische maatregelen onzekerheden lijken te bestaan. Daarom is aangegeven om te overwegen de alternatieven mede vanuit andere invalshoeken te ontwikkelen. Hierbij dient dan gedacht te worden aan verschillende concepten van natuurherstel en/of natuurontwikkeling;
 - Waterberging in de landbouwgebieden is in alternatief A opgenomen om de gevolgen hiervan in beeld te brengen. Hiermee is nog niet gezegd dat deze maatregel als zodanig ook in het voorkeursalternatief en dus in het Wilg-inrichtingsplan wordt opgenomen;
 - In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat in het geval van afgraving van percelen globaal inzicht in hoeveelheden grondverzet en in de grondbalans gegeven dient te worden.
5. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat in het geval van afgraving van percelen globaal inzicht in hoeveelheden grondverzet en in de grondbalans gegeven dient te worden
6. Hiervoor verwijzen wij korthedshalve naar onze reactie hierboven onder punt 1
7. In paragraaf 4.2 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER de effecten op het aangrenzende landbouwgebied in beeld gebracht moeten worden en zo nodig mitigerende en compenserende maatregelen beschreven moeten worden.
8. In tabel 4.1 van de Startnotitie is al aangegeven dat de effecten op de landbouw in beeld gebracht zullen worden. Landbouw omvat in dit geval ook de veehouderij.

Mondelinge reacties

De ingediende zienswijzen worden in dit overzicht om praktische redenen samengevat weergegeven.

Dit betekent niet dat de onderdelen van de zienswijzen die niet expliciet worden genoemd, niet betrokken worden bij de beoordeling. De zienswijzen worden in hun geheel beoordeeld zoals zij zijn ingediend.

Reactie 18

Indiener reactie: De heer Clarijs
Haansberg 63
4874 NR Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

Hoe wordt het water beheerd bij fikse regenbuien als het plan is gerealiseerd?

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

In tabel 4.1 van de Startnotitie is al aangegeven dat de effecten van de verschillende alternatieven (waaronder dus ook het voorkeursalternatief) op het hydrologisch systeem in het MER in beeld gebracht worden.

Reactie 19

Indiener reactie: Mevrouw Bastiaansen
Papenstraat 5
4875 CJ Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

Graag een vierde alternatief in het MER uitwerken. Dit alternatief luidt conform de indeling in de startnotitie kort omschreven:

1. Natuur categorie B
2. Waterberging categorie C
3. Landbouw categorie B
4. Landschap & cultuurhistorie is akkoord zoals omschreven in de startnotitie
5. Aardkundige waarden van de bodem categorie B

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

Voor onze reactie op deze zienswijze verwijzen wij kortheidshalve naar onze reactie op de schriftelijk ingediende zienswijze van mevrouw Bastiaansen (reactie 5)

Reactie 20

Indiener reactie: De heer Oonincx
Beatrixpark 15
4872 BH Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

Graag in het MER de gevolgen van de plannen voor de fauna in het gebied (wildstand en vogels, enzovoort) beter en verder uitwerken. In de startnotitie is daar nu onvoldoende aandacht voor. O.a. de gevolgen voor het jachtbeheer en schadebestrijding m.b.t. de omliggende percelen. Suggestie: contactpersonen voor de uitwerking van dit onderdeel kunnen de bestuurders van het Wildbeheer uit de Haagse Beemden en de afdeling Breda en Etten-Leur van de ZLTO zijn.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

In paragraaf 4.3 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is opgenomen dat in het MER aangegeven dient te worden welke kenmerkende biotopen en soorten aanwezig zijn in het studiegebied en wat de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied is. Aangegeven dient te worden voor welke dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor populaties betekenen. Mitigerende maatregelen die eventuele negatieve gevolgen kunnen beperken of voorkomen dien beschreven te worden.

Reactie 21

Indiener reactie: De heer Leen Oostdijk
Esdoornstraat 12
4871 WS Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

Graag in het MER helder uitwerken hoe de waterstand zowel in de zomer als in de winter gaat worden en wat de verandering daarvan is ten opzichte van de huidige situatie.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

In tabel 4.1 van de Startnotitie is al aangegeven dat de effecten van de verschillende alternatieven (waaronder dus ook het voorkeursalternatief) op het hydrologisch systeem (waaronder de waterpeilen) in het MER in beeld gebracht worden.

Reactie 22

Indiener reactie: De heer Van der Sijde
Rijsdijk 106
4871 JM Etten-Leur

In het kader van: Startnotitie MER Wilg-plan Noordrand Midden

Samenvatting:

Graag in het MER uitwerken wat per alternatief de gevolgen zijn voor de insectenstand in het gebied en dan specifiek voor de muggen.

Wijze van verwerking in het advies voor reikwijdte en detailniveau:

In paragraaf 4.5 van het advies voor reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat er in het MER aandacht besteed dient te worden aan mogelijke hinderaspecten die door het voornemen ontstaan.

Verslag Informatie- en inspraakbijeenkomst
Startnotitie milieueffectrapportage
WILG-inrichtingsplan Noordrand Midden
3 juni 2010 – 20.00 uur
Zaal het Turfschip in Etten-Leur

Opening en inleiding

Voorzitter de heer Meulepas, programmamanager Landelijk gebied van de provincie Noord-Brabant opent de informatie- en inspraakbijeenkomst en heet de aanwezigen van harte welkom. Na een korte uitleg over het doel en verloop van de bijeenkomst geeft hij het woord aan de heer Janssen, projectmanager Noordrand Midden van het Waterschap Brabantse Delta. Hij geeft een korte algemene inleiding over het initiatief van het waterschap voor de inrichting van een Natte Natuurparel Noordrand Midden. Daarna volgt een uitleg over het hoe en waarom van de milieueffectrapportage in het algemeen en de startnotitie MER voor het initiatief van de Natte Natuurparel Noordrand Midden in het bijzonder. Deze presentatie wordt verzorgd door de heer Wilfried Michels, MER-coördinator van de directie Ecologie van de provincie Noord-Brabant. Tot slot volgt er een toelichting op de inhoud van startnotitie MER voor het Wilg-inrichtingsplan Noordrand Midden door de heer Frans Dotinga van Arcadis, die in opdracht van de initiatiefnemer de startnotitie voor het MER heeft opgesteld.

Algemene inleiding over initiatief Natte Natuurparel Noordrand Midden

De heer Janssen van het Waterschap Brabantse Delta geeft een korte algemene toelichting op het initiatief van het waterschap voor de ontwikkeling van de Natte Natuurparel Noordrand Midden. Hij blikt eerst terug op het proces zoals dat tot nu toe is verlopen. In de jaren tachtig is in Nederland de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vastgelegd. Dit is te vergelijken met de infrastructuur van wegen en vaarwegen, maar dan voor de natuur. Deze structuur is vervolgens per provincie uitgewerkt op perceelsniveau. Hij toont op de kaart hoe deze EHS er voor de provincie Noord-Brabant uitziet en legt uit dat deze bestaat uit bestaande natuurgebieden en gebieden waar nog nieuwe natuur moet worden ontwikkeld. Het is verder de bedoeling dat deze gebieden door middel van de zogenoemde ecologische verbindingzones met elkaar worden verbonden. Op die manier ontstaat er een gezonde infrastructuur voor de Nederlandse natuur. Bij het ontwikkelen van natte natuur komen de waterschappen in beeld. In deze regio is het ook de bedoeling om natte natuur te realiseren. Het gebied Noordrand Midden in West-Brabant kenmerkt zich van oudsher door kwel; grondwater dat op een natuurlijke wijze vanuit de diepe ondergrond naar bovenkomt tot aan het maaiveld. Nu is ervoor gekozen om deze situatie weer terug te brengen in het gebied via de ontwikkeling van een Natte Natuurparel. Voor het realiseren hiervan is destijds een gebiedsplan opgesteld. Hierin is aangegeven waar natuur, landbouw en recreatie moet komen. Het gebiedsplan is in 2004 goedgekeurd door de provinciale en rijksoverheid. Verder is afgesproken dat het waterschap de taak heeft om deze natte natuurparel aan te leggen. Daarbij dient zij goed rekening te houden met de landbouw in het gebied. Hiervoor is een vrijwillige kavelruil opgestart om op een zo goed mogelijke manier landbouwgronden uit te ruilen. Tegelijkertijd wordt er in het kader van de Wet inrichting landelijk gebied een inrichtingsplan uitgewerkt. In 2009 is besloten dat in het gehele proces het waterschap de regie voert rondom het Wilg-inrichtingsplan Noordrand Midden. Dit betekent dat zij stuurt op de grondverwerving, op de totstandkoming van het MER en op de financiën. In samenwerking met

de gemeenten zorgt zij ervoor dat de bestemmingsplannen adequaat gemaakt worden, enzovoort. De provincie is eindverantwoordelijk voor de grondaankoop of -ruilen.

Vervolgens toont de heer Janssen op de kaart waar binnen het plangebied de nieuwe natte natuur gaat komen en wat de rode lijn, dat een veel groter gebied betreft, inhoudt. Omdat in dit project water een sturend element is om de natte natuurparel te realiseren, dient men vanwege de effecten, mede door de verandering van de grondwaterpeilen, rekening te houden met een veel groter gebied dan alleen het gebied waar deze natte natuur uiteindelijk moet komen. Als deze effecten zich onverhoopt voordoen dan zal het waterschap daarvoor maatregelen treffen, zoals het ophogen van landbouwpercelen of het aanleggen van drainagesystemen. Het is immers niet de bedoeling dat de omliggende percelen negatieve gevolgen ondervinden van de aanleg van de natte natuurparel.

Kortom, het waterschap werkt aan een goede balans tussen het goed functioneren van zowel de landbouw als de natuur in het gebied.

Verder hebben de agrariërs in het gebied aangegeven in de kavelruil vooral grond voor grond te willen hebben. Daarom heeft de provincie al de nodige gronden in het gebied aangekocht om deze als ruilgronden te kunnen inzetten.

Tot slot geeft de heer Janssen kort de planning van het gehele proces weer. Het MER-traject loopt daarbij van het tweede kwartaal van 2010 tot en met het eerste kwartaal van 2011. De procedure van het Wilg-inrichtingsplan loopt parallel aan de m.e.r.-procedure en is in het tweede kwartaal van 2011 afgerond. Het proces van de kavelruil is al gestart en zal naar verwachting doorlopen tot en met het tweede kwartaal van 2012. In het derde kwartaal van 2011 start de gefaseerde uitvoering van het inrichtingsplan.

Waarom een m.e.r.-procedure en een milieueffectrapport?

De heer Wilfried Michels geeft een toelichting op de m.e.r.-procedure voor het initiatief van de natte natuurparel/Wilg-inrichtingsplan Noordrand Midden. Op grond van de Wet milieubeheer is het sinds 1987 verplicht om voor ingrijpende nieuwe initiatieven (denk aan activiteiten waarvoor een milieuvergunning moet worden aangevraagd of een groot gebied een nieuwe functie gaat krijgen) voorafgaand eerst een milieueffectrapport (MER) op te stellen. Daartoe dient een formele m.e.r.-procedure te worden doorlopen. Doel van de m.e.r.-procedure is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over de desbetreffende activiteit(en) en het inzichtelijk maken van de mogelijk nadelige gevolgen voor het milieu en de omgeving. In het MER staat welke milieueffecten als gevolg van de nieuw beoogde activiteit(en) zijn te verwachten, in dit geval de ontwikkeling van de Natte Natuurparel Noordrand Midden. Zo worden onder meer de effecten van het initiatief op de grondwaterstand, bodem, voor de landbouw, natuur en het watersysteem onderzocht. De verzamelde gegevens zijn in het MER opgenomen. Ook geeft het MER aan welke realistische alternatieven er zijn voor de te nemen initiatieven en welke milieueffecten deze alternatieven veroorzaken. Uiteindelijk is het milieueffect-rapport een hulpmiddel bij het maken van de keuze voor de definitieve vormgeving van het initiatief (waarop de functiewijziging van het gebied zal worden gebaseerd) en het te nemen besluit. Tevens draagt de MER bij aan de verzakelijking van de discussie door de vele feiten die hierdoor op tafel komen. Binnen de wereld van de milieueffectrapportages is er een Plan-m.e.r. en een Besluit-m.e.r. Een Plan-m.e.r. wordt uitgevoerd in een vroegtijdig stadium van de besluitvorming voor het vaststellen van nieuwe plannen. Het gaat dan vooral om visies op Rijks- en provinciaal niveau, zoals een structuurvisie en op gemeentelijk niveau zijn dat bestemmingsplannen. Na de besluitvorming over de plannen volgen dan in een later stadium nog meer besluiten over de uitvoering van de plannen.

Een Besluit-m.e.r. heeft betrekking op de laatste fase in de besluitvorming dat een project mogelijk maakt. Denk daarbij aan een bedrijfsvergroting of functiewijziging van een gebied. In dit geval gaat het om de besluitvorming van een inrichtingsplan. Hiervoor dient dan ook een Besluit-m.e.r. plaats te vinden.

Voor de ontwikkeling van de Natte Natuurparel Noordrand Midden en de uitwerking van het Wilg-inrichtingsplan is het Waterschap Brabantse Delta samen met de provincie Noord-Brabant de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag in deze procedure is Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant. Aangezien het bij dit initiatief gaat om een functiewijziging van het gebied van meer dan 250 hectare zijn de initiatiefnemers verplicht een milieueffectrapportage te laten uitvoeren.

De heer Michels licht de verschillende stappen van de m.e.r.-procedure toe. Op dit moment bevindt de procedure zich nog in het beginstadium, te weten de fase van de startnotitie. Inmiddels is deze startnotitie ingediend. Dit document biedt op hoofdlijnen informatie over de aanleiding en het doel van het initiatief, de m.e.r.-procedure en het te nemen besluit. De notitie dient de lezer voldoende informatie te geven over het initiatief en de onderwerpen die in het MER onderzocht zullen worden. Alle belanghebbenden kunnen binnen een periode van 6 weken hun zienswijze op deze startnotitie geven. Vervolgens wordt het advies voor de Reikwijdte en Detailniveau (R&D) vastgesteld voor het op te stellen MER. Tijdens de procedure wordt ook advies gevraagd aan wettelijke adviseurs en is er een nadrukkelijke rol voor de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie MER). Deze commissie heeft als belangrijkste taak de kwaliteit te bewaken van de MER. Verder geeft zij advies over de R&D voor het MER. Na het vaststellen van de R&D wordt met de MER gestart.

Tot en met 13 juni heeft iedereen de gelegenheid om zijn of haar zienswijze m.b.t. de startnotitie kenbaar te maken. Zo kan iedereen in deze fase van de procedure reageren op de inhoud van de startnotitie, de te onderzoeken alternatieven en de te onderzoeken (milieu-) aspecten. Dit kan schriftelijk, en op deze bijeenkomst ook mondeling en desgewenst ook mondeling na een daartoe met de provincie te maken afspraak. Alle inspraakreacties, ook het verslag van deze bijeenkomst, worden via de provincie voorgelegd aan de Commissie MER. De Commissie geeft vervolgens haar advies over de R&D aan het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten), die op haar beurt de R&D vaststelt. Vanaf dat moment kunnen de initiatiefnemers, in dit geval het waterschap en de provincie met de uitvoering van het MER beginnen.

De heer Michels raadt degenen die willen inspreken aan goed kennis te nemen van het initiatief en de gepubliceerde startnotitie MER. Naar aanleiding daarvan kunnen degenen die dat willen hun zienswijzen nu alleen kenbaar maken m.b.t. de voorliggende startnotitie. De heer Michels adviseert uitgebreide zienswijzen vooral schriftelijk in te dienen, zodat er geen misverstand kan ontstaan over de bedoeling daarvan.

Schriftelijke reacties kunnen tot en met 13 juni worden ingediend bij:

Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant

t.a.v. ing. W.A.J.M. Michels

Postbus 90151

5200 MC 's-Hertogenbosch

Toelichting op de startnotitie MER

De heer Frans Dotinga van Arcadis, die in opdracht van het waterschap en de provincie de voorliggende startnotitie MER heeft opgesteld, geeft hierop een toelichting. Als aanleiding van deze m.e.r.-procedure noemt hij de noodzaak tot ontwikkeling van Ecologische Hoofdstructuur

Natte Natuurparel Noordrand Midden, het Focusproject 'nieuwe koersprogramma landelijk gebied' en de Wet inrichting landelijk gebied (Wilg). Daarnaast geeft hij aan dat het initiatief en inrichtingsplan voor Noordrand Midden straks voldoen aan de vereisten voor de EHS en de waterhuishouding is toegespitst op het landgebruik (landbouw of natuur). Vervolgens laat de heer Dotinga aan de hand van een kaart de voorgenomen herinrichting van het gebied zien. Er is eerst een Integrale gebiedsanalyse (IGA) opgesteld, met name hydrologisch onderzoek, om te bepalen welk deel van het plangebied het meest geschikt is voor een functiewijziging van landbouw naar natuur. Verder is de herinrichting van het plangebied gebaseerd op de Voorontwerpen Natte Natuurparels Kelsdonk-Zwermlaken & Strijpen-de Berk en op het definitief Ontwerpinrichtingsplan Natte Natuurparel Weimeren.

De heer Dotinga legt uit dat voor het bepalen van de effecten van de herinrichting van het gebied en de alternatieven eerst moet worden vastgesteld wat de referentie is, oftewel de huidige situatie van het plangebied is en de verwachte autonome ontwikkelingen van het gebied (zonder het nieuw inrichten van het plangebied). De uiteindelijke referentiesituatie, zoals die voor het MER wordt gehanteerd, is de situatie van het gebied in 2020 als het initiatief niet is uitgevoerd. Ten opzichte van deze referentie worden de effecten van de alternatieven in het MER straks beoordeeld.

De heer Dotinga verwijst de aanwezigen naar tabel 3.1. op pagina 18 in de startnotitie. De tabel geeft een overzicht van drie studiaalalternatieven voor de inrichting van het gebied beoordeeld op basis van vijf thema's, te weten natuur, waterberging, landbouw, aardkundige waarde van de bodem, landschap en cultuurhistorie. Deze studiaalalternatieven worden in het MER verder uitgewerkt en daarna vergeleken ten opzichte van de referentiesituatie. Dit gebeurt op basis van de volgende aspecten, die zijn onderverdeeld in deelaspecten: bodem en water; natuur; landschap, cultuurhistorie en archeologie; landbouw; recreatie; woon- en leefmilieu en duurzaamheid. De beoordeling van de alternatieven op basis van deze aspecten vindt plaats aan de hand van 'expert judgement', grotendeels op basis van de beschikbare informatie (kengetallen en andere gegevens, geen nieuwe berekeningen). Er is wel sprake van enkele nieuwe onderzoeken voor het Wilg-plan, zoals fosfaatonderzoek en hydrologische modellering. Uiteindelijk zal dit leiden tot een tabel met plussen en minnen voor de drie te onderzoeken alternatieven.

Het voorkeursalternatief komt voort uit de afweging van de uitkomsten van de effectbeoordeling van de studiaalalternatieven. Dit voorkeursalternatief is dan vervolgens gelijk aan het Wilg-inrichtingsplan.

Ten slotte neemt de heer Dotinga nog een keer de planning van het gehele proces door om te komen tot de uitvoering van het Wilg-inrichtingsplan.

Vragen & discussie over de m.e.r.-procedure en het initiatief

Voorzitter de heer Meulepas geeft nog even een korte toelichting op de Wet inrichting landelijk gebied (Wilg). Wilg is feitelijk de nieuwe variant op de landinrichtingswet. Sinds 1 januari 2007 heeft de provincie de bevoegdheid gekregen voor de inrichting van het landelijk gebied. De Wilg geeft de provincie wettelijk een aantal handvatten om de inrichting van het landelijk gebied tot stand te brengen. Deze zijn: vrijwillige kavelruil, wettelijke herverkaveling en/of korting op percelen voor waterlopen en onteigening van totale percelen. In dit plangebied Noordrand Midden heeft de provincie gekozen voor vrijwillige kavelruil. Wanneer de grondtransacties niet helemaal rondkomen met vrijwillige kavelruil dan kan het wellicht voor bepaalde percelen uitlopen op onteigening. Vooralsnog gaat de provincie daar niet vanuit.

Mevrouw Mathon wil graag van de heer Dotinga uitgelegd krijgen wat er nu precies al gedaan is rondom de natte natuurparel Weimeren.

De heer Dotinga geeft aan dat in Weimeren inderdaad een deel van het realiseren van de natte natuurparel in uitvoering is (fase 1). Dit deel ligt vast en daarom kan hierop in het MER niet meer gevarieerd worden.

De heer Janssen voegt hier nog aan toe dat het hier gaat om een inrichtingsplan dat is opgesteld door Dienst Landelijk Gebied (DLG), in opdracht van Staatsbosbeheer. Dit plan, voor wat betreft het nog niet uitgevoerde deel ervan (fase 2), zal worden geïntegreerd in dit Wilg-plan en staat in die zin dus nog open voor reacties en inspraak. Het plan voor Weimeren (fase 2) is nog niet bestuurlijk vastgesteld; dit gebeurt alsnog in het kader van het Wilg-traject..

Mevrouw Mathon vraagt waarom dit plan dan niet bestuurlijk is vastgesteld.

De heer Janssen moet daarop het antwoord schuldig blijven, omdat het waterschap niet betrokken is bij de besluitvorming over dit plan.

De heer Jan Schipper vraagt zich af of Staatsbosbeheer wel de procedures kent voor dit soort processen.

Voorzitter de heer Meulepas licht toe dat Staatsbosbeheer in dit geval zijn eigendom zelf opnieuw heeft ingericht, dat de oppervlakte waar het hier om gaat niet m.e.r.-plichtig is en past binnen de regels van het bestemmingsplan. Zodanig is dit inrichtingsplan deels uitgevoerd volgens de regels die daarvoor staan.

Mevrouw Mathon wil ook graag weten wat precies de commissie MER inhoudt, wie daar in zit en hoe deze is gekozen.

De heer Dotinga legt uit dat de MER-commissie een onafhankelijke commissie van experts is en een stichting is die in Utrecht is gevestigd. Per uit te voeren MER wordt er een werkgroep in het leven geroepen van onafhankelijke deskundigen en een onafhankelijke voorzitter. Deze werkgroep heeft als belangrijkste taak een deskundig en onafhankelijk advies te geven over de milieueffectrapportage en ziet erop toe dat de m.e.r.-procedure op de juiste manier wordt uitgevoerd. De deskundigen zijn mensen die geen enkele binding of belang bij dit project hebben.

De heer Kees van de Assen verbaast zich over het feit dat er in de startnotitie slechts gesproken wordt over één voormalige vuilnisbelt. Volgens zijn informatie liggen er veel meer voormalige vuilnisbelten.

De heer Dotinga is het volledig met de heer Van de Assen eens, want er zijn momenteel zo'n vijf voormalige vuilstorten in het plangebied bekend. Voor het uitvoeren van de MER is deze informatie inmiddels ook bekend. Hij raadt de heer Van de Assen aan dit punt ook als zienswijze in te brengen.

Wel vraagt **de heer Van de Assen** zich af of de opstellers van het MER hier ook nader onderzoek naar gaan verrichten?

De heer Dotinga laat weten dat de opstellers van het MER te werk gaan op basis van de aangeleverde gegevens, eventueel aangevuld met gegevens uit het archief. Er wordt verder geen aanvullend veldonderzoek (metingen) verricht.

Voorzitter de heer Meulepas wil toch graag weten of de onderzoekers een voldoende beeld van de situatie krijgen op basis van de gegevens die zij nu voorhanden hebben.

De heer Dotinga zegt dat dit afhangt van de hydrologische modellering die op basis van de gegevens wordt uitgevoerd. Hij verwacht wel dat op basis van de huidige gegevens een realistisch

beeld van de situatie wordt verkregen. Daarnaast zijn deze gegevens straks ook als bijlage in het MER opgenomen.

De heer Rom Koomans van den Dries weet, en velen met hem, dat er in het gebied veel meer stortplaatsen zijn die zijn opgevuld in een andere tijd, namelijk de jaren vijftig van de 20^e eeuw, dan de stortplaats die in de startnotitie is beschreven. Waarschijnlijk zitten in die stortplaatsen ook meer verontreinigingen. Hij vraagt zich af hoe nu een m.e.r.-procedure op een goede manier kan worden doorlopen als blijkt dat de referentiesituatie al een foutief beeld geeft.

De heer Dotinga geeft aan dat wanneer de heer Rom Koomans nog andere stortplaatsen bedoelt dan de vijf die al bekend zijn, hij daarover graag de informatie wil krijgen. Hij adviseert hem dan ook deze informatie als formele zienswijze in te dienen.

De heer Michels van de provincie vult de heer Dotinga nog aan door te benadrukken dat deze informatie- en inspraakbijeenkomsten juist bedoeld zijn om dit type opmerkingen en informatie uit de streek boven tafel te krijgen. De bewoners van dit gebied hebben nu eenmaal vaak hele waardevolle praktische informatie waarover de initiatiefnemers en onderzoekers niet altijd kunnen beschikken. Hij vraagt dan ook om deze specifieke gebiedskennis als zienswijzen naar voren te brengen. Dit leidt uiteindelijk alleen maar tot een beter MER waar iedereen bij gebaat is.

De heer Rom Koomans merkt nog op dat een bevoegd gezag, in dit geval de provincie, zich aan haar afspraken moet houden. Hij doelt daarbij vooral op het aankoopbeleid van de gronden. Dit beleid heeft bij velen tot nu toe geen vertrouwen gewekt.

Verder begrijpt hij dat het plan is gemaakt door Staatsbosbeheer die de regie ervan nu heeft overgedragen aan het waterschap. Waarschijnlijk is dit gebeurd omdat Staatsbosbeheer in dit gebied zoveel fouten heeft gemaakt dat het vertrouwen van de bewoners in deze organisatie volledig weg is. Hij vraagt zich af hoe het waterschap deze regie nu nog op een goede manier kan uitvoeren. Bovendien heeft het waterschap zelf haar handen vol om de waterpeilen in dit gebied te beheren.

Voorzitter de heer Meulepas geeft aan dat het waterschap de regie voert over het gehele proces rondom het Wilg-inrichtingsplan Noordrand Midden. Dit betekent dat zij stuurt op de grondverwerving, op de totstandkoming van het MER, op de financiën en in samenwerking met de gemeenten dat de bestemmingsplannen adequaat worden gehanteerd, enzovoort.

Het feit dat Staatsbosbeheer binnen de wettelijke kaders een herinrichting (Weimeren fase 1) heeft uitgevoerd op haar eigendommen doet hier niets aan af. Dat zou pas het geval zijn wanneer deze organisatie iets buiten wettelijks had ondernomen, maar dat is niet gebeurd.

Voor wat betreft een discussie over het aankoopbeleid van de provincie stelt de voorzitter voor een aparte bijeenkomst met alle circa 35 belanghebbende grondeigenaren te beleggen.

Daarnaast benadrukt de voorzitter dat dit plan niet alleen is bedoeld voor de natuur, maar ook voor de verbetering van de landbouwstructuur in het omliggende gebied.

De heer Jack Klep laat weten dat Staatsbosbeheer, al is het op haar eigen terrein, diverse waterpartijen heeft aangelegd. Dit moet toch ongetwijfeld gevolgen hebben voor het hydrologische systeem en daarmee het project voor Noordrand Midden. Hij vraagt zich af of deze ingrepen zomaar zonder gevolgen op zichzelf kunnen staan. Volgens hem was het toch de bedoeling om het plangebied als een geheel in te vullen. Daaraan kan het waterschap toch een halt toeroepen. Daarnaast grenzen de gronden van de heer Klep in de Zwartenbergsche polder aan het natuurgebied. Hij vraagt zich af hoe het zit met de schadevergoeding wanneer straks de omgeving

wordt vernat en dergelijke. Daarnaast geeft hij aan 30 jaar lang ruilverkavelingbelasting te hebben betaald. Deze belasting is nu beëindigd en er wordt direct gestart met natuurontwikkeling. Hij wil weten wat er met het geld gebeurt dat hij jaren lang heeft betaald ten behoeve van de verbetering van de landbouw.

De heer Janssen geeft nogmaals aan dat het waterschap voor wat betreft de werkzaamheden van Staatsbosbeheer niets kan doen, omdat deze op het eigen grondgebied van Staatsbosbeheer en binnen de wettelijke regels zijn uitgevoerd.

Het waterschap zelf is wel verantwoordelijk voor de herinrichting van het plangebied Noordrand Midden. Dit gebied wil zij conform het provinciale beleid en zo goed mogelijk binnen de wensen van de inwoners van de streek gaan uitvoeren. Als dan vervolgens het gebied opnieuw is ingericht zal het beheer ervan worden overgedragen aan Staatsbosbeheer. Hierbij zal worden toegezien dat de beheerder het gebied niet zomaar zelfstandig kan herinrichten.

De heer Niehof vraagt zich af waarom Staatsbosbeheer niet heeft kunnen wachten met hun werkzaamheden totdat de plannen voor de herinrichting van Noordrand Midden af zijn, zodat er een goede integratie had kunnen plaatsvinden die volgens hem ook nodig is voor het gebied. De kans is namelijk nu aanwezig dat Staatsbosbeheer ingrepen in het gebied heeft gedaan die straks niet passen of aansluiten bij de plannen van de provincie en het waterschap voor dit plangebied. Daar voegt hij nog aan toe dat het geld voor de uitvoering van de plannen afkomstig is van de grondeigenaren uit de streek.

Voorzitter de heer Meulepas gaat er vanuit dat de werkzaamheden uitgevoerd door Staatsbosbeheer passen binnen het beoogde einddoel van de plannen van het waterschap. Verder verwacht hij ook dat de ingrepen de landbouwkundige kwaliteit van de percelen in de streek niet aantasten. Wel is hij van mening dat de communicatie over het werk van Staatsbosbeheer beter georganiseerd had kunnen worden.

De heer Janssen laat weten dat Staatsbosbeheer ook een van de partners is in het project. Hij zegt dan ook toe dat dit punt zeker in de eerst volgende vergadering aan de orde zal komen.

De heer Albert Goorden opzichter van Staatsbosbeheer legt uit dat de gronden van Staatsbosbeheer waarover nu discussie is buiten de Ecologische Hoofdstructuur vallen. Deze gronden worden nu heringericht met natuur als compensatiemaatregel voor de aanleg van de HSL-lijn. Verder benadrukt hij dat de uitgevoerde maatregelen geen hydrologische gevolgen hebben voor de directe omgeving.

De heer Janssen reageert op de vraag over eventuele schadevergoedingen vanwege natschade. Hij licht toe dat het plangebied op die manier wordt ingericht dat er geen natschade voor de omliggende landbouwpercelen optreedt. Dit kan op dit moment nog niet worden uitgesloten, maar de insteek is om natschade te voorkomen. Mocht er alsnog natschade voorkomen dan stelt het waterschap alles in het werk om dat te compenseren. Die compensatiemaatregelen kunnen onder meer zijn: extra drainage zonder dat dit gevolgen heeft voor de natuur of het ophogen van percelen. Wanneer ook deze maatregelen niet blijken te helpen dan worden er met de betreffende grondeigenaar afspraken gemaakt om de geleden schade af te kopen en tot slot heeft het waterschap nog een schaderegeling in het kader van nadeelcompensatie.

Over de ruilverkavelingbelasting deelt **de heer Meulepas** mee dat deze samenhang met de verbetering van de verkavelingstructuur zoals deze 30 jaar geleden is gerealiseerd. Dus deze belasting is gestoken in de verbetering van de landbouwpercelen en- structuur in deze streek.

Tegelijkertijd hebben de agrariërs door deze verbetering ook hun bedrijfsvoering beter en efficiënter kunnen uitvoeren.

Wanneer straks van delen van deze landbouwpercelen weer natuur wordt gemaakt, zou je kunnen zeggen dat dit tevergeefs is geweest. Anderzijds kan worden gesteld dat er op landbouwgebied een bepaalde periode van is geprofiteerd en dat nu door verandering van inzicht het weer wordt teruggeven aan de natuur.

Mevrouw Corrie Bastiaansen leest in de startnotitie drie varianten volgens welke het gebied ingericht zou kunnen worden. Zij vindt daarbij de ambities van de initiatiefnemers erg hoog. Daarom wil zij conform de indeling in de startnotie een vierde variant voorstellen met daarbij per aspect de volgende categorieën:

1. Natuur categorie B
2. Waterberging categorie C
3. Landbouw categorie B
4. Landschap & cultuurhistorie is akkoord zoals omschreven in de startnotitie
5. Aardkundige waarde van de bodem categorie B

Wanneer volgens deze variant zal worden gewerkt, zal minder grondverzet plaatsvinden. Hierdoor ontstaat er minder schade aan de wegen, zodat weer kosten worden bespaard in deze tijd van bezuinigingen.

Voorzitter de heer Meulepas constateert dat mevrouw Bastiaansen hier een echte zienswijze naar voren brengt en adviseert haar deze later op de avond als officiële inspraakreactie te herhalen, maar beter nog schriftelijk in te dienen.

Verder vraagt **mevrouw Bastiaansen** of het mogelijk is of de aanwezigen die vanavond hier mondeling aangeven dat zij een zienswijze gaan indienen daar vervolgens twee weken de tijd voor krijgen om die zienswijze schriftelijk uit te werken. Dit omdat de tijdsperiode voor inspraak erg kort is.

De heer Michels legt uit dat het uiteraard mogelijk is dat de mensen vanavond eerst een mondelinge zienswijze geven en dan later een uitgebreidere schriftelijk zienswijze. De provincie Noord-Brabant zal echter de inspraaktermijn niet verlengen en verwacht de schriftelijke zienswijzen uiterlijk 13 juni binnen te hebben.

Voorzitter Meulepas stelt voor dat in de pauze wordt overwogen of een verlenging van de inspraakperiode mogelijk is of niet. Direct na de pauze wordt hierop teruggekomen.

Ook wil **mevrouw Bastiaansen** graag uitleg over de omvang van het plangebied, omdat in de startnotitie een kaart is opgenomen met een gebied dat is omlijnd en veel groter is dan de 250 hectare bedoeld voor de natte natuurparel. Zij wil graag weten wat er gebeurt met de andere gronden binnen de rode lijn.

De heer Janssen licht nog eens toe dat het groen gearceerde gebied op de plankaart de nieuw te realiseren natuur (natte natuurparel) aanduidt. Water vormt echter een centraal element bij het herstel van de natuurgebieden, omdat de waterpeilen mogelijk worden verhoogd. Dat betekent dat er mogelijk een uitstraling van die peilverhogingen buiten het te ontwikkelen gebied gaat plaatsvinden. Hierdoor gaat het waterschap maatregelen in het omringende gebied nemen om ongewenste vernatting op de landbouwpercelen te voorkomen. Dit is de eerste reden waarom er in de startnotitie is gekozen voor een kaart met een gebied dat groter is dan het te ontwikkelen natuurgebied. Daarnaast is hiervoor gekozen omdat er in het groene gebied nog steeds

landbouwgronden liggen die moeten worden uitgeruild met diverse gronden die zijn gelegen in het witte gebied. Dit zal op een zodanige manier gebeuren dat de landbouwstructuur in het witte gebied verbetert.

- pauze -

Voorzitter Meulepas laat weten dat de provincie als bevoegd gezag geen verlenging van de inspraakperiode kan toestaan. Een rechter zal hier geen rekening mee houden wanneer straks een zienswijze leidt tot een rechtszaak. Als de zienswijze niet binnen de officiële termijn is ingediend zal de rechter deze niet ontvankelijk verklaren. Wel kan men een zienswijze op hoofdlijnen indienen en daarna, binnen een termijn van twee weken, een verder uitgewerkte zienswijze.

Een andere reden dat een verlenging niet mogelijk is heeft te maken met de termijn die de commissie MER maximaal krijgt om te reageren op de startnotitie, de reactie daarop en voor het formuleren van een advies m.b.t. de richtlijnen voor het MER. Wanneer zienswijzen veel later worden ingediend zal deze commissie die zienswijze vanwege de tijd niet meer kunnen meenemen in hun advies.

Tot slot hebben de mensen die nu niet aanwezig zijn op deze bijeenkomst niet de kans om hun zienswijze later in te dienen.

Met andere woorden de uiterste datum dat de zienswijzen kunnen worden ingediend is 13 juni 2010.

Mevrouw Dirven wil graag weten wat de gevolgen zijn wanneer de vuilstort Bollendonk straks bij het realiseren van het plan onder water komt te staan. Zij geeft hierbij aan dat op dit moment haar huis onverkoopbaar is, vanwege de plannen voor dit gebied.

De heer Janssen laat weten dat het waterschap niet de intentie heeft om de grondwaterstand bij de vuilstort te verhogen. Het is ook zeker een aandachtspunt om te voorkomen dat hier zich toch ongewenste vernatting voordoet en daarom is deze vuilstort ook meegenomen in de startnotitie. Verder geeft hij aan dat wanneer in de stukken gesproken wordt over vernatting er in praktijk geen grote plas ontstaat. Het is juist de bedoeling om de kalkrijke kwel dat zich bevindt in het diepe grondwater in de wortelzone te brengen.

Mevrouw Dirven heeft begrepen dat het een weidevogelgebied moet worden en daarbij denkt zij aan moeras.

De heer Janssen bevestigt dat dit inderdaad een van de natuurvormen in het gebied gaat worden. Daarbij moet men niet denken aan een meter water boven het maaiveld maar veel meer aan enkele centimeters. .

De heer Chris Verschure wil graag weten of er zowel in het groen gearceerde als in het witte gebied nul-metingen zijn gedaan. Dit vindt hij van essentieel belang om straks de juiste maatregelen en beslissingen te kunnen nemen.

De heer Janssen geeft aan dat het waterschap beschikt over een bestaand meetnet van peilbuizen in het gebied. Er zijn daaruit al meetgegevens bekend. Toch heeft het waterschap besloten om dit meetnet nog wat dichter te maken dan dat het nu is. Voor het plaatsen van extra peilbuizen zal het waterschap op korte termijn contact opnemen met de eigenaren van de gronden buiten de Natte Natuurparel.

Deze gegevens zijn overigens ook openbaar. Via de website van het waterschap kunnen belangstellenden een verzoek indienen en dan stelt het waterschap de meetgegevens beschikbaar. Dit geldt ook voor de waterkwaliteitgegevens.

Mevrouw Clasien de Regt, raadslid namens de VVD, vraagt zich af wanneer er nu heel veel mensen tegen dit inrichtingsplan stemmen, het gebied dan gelaten wordt zoals het nu is? Of moeten zij dan ook nog elders kritiek aantekenen?

Voorzitter de heer Meulepas legt uit dat de procedure er in voorziet dat het waterschap als initiatiefnemer haar plannen afstemt met o.a. de gemeenten en de gebiedscommissie. De Gebiedscommissie geeft een advies over het plan aan Gedeputeerde Staten. Blijkt dat de mensen in de streek negatief staan tegenover de plannen, dan zijn het toch de democratisch gekozen bestuurders van de provincie die bepalen of het plan al dan niet wordt vastgesteld, nadat het plan door het waterschap aan Gedeputeerde Staten is aangeboden.

De heer Janssen voegt hier nog aan toe dat het waterschap met deze plannen invulling geeft aan beleid dat zowel door het Rijk als de provincie is vastgesteld. Dit wil het waterschap doen op een manier dat er straks een breed gedragen plan ligt. Daarom kan hij de situatie die mevrouw De Regt schetst eigenlijk niet voorstellen. Mocht de theoretische situatie zich toch voordoen en het plan wordt niet door de streek gedragen, dan kunnen de mensen gebruik maken van de inspraak die de provincie hen biedt alvorens het plan te beoordelen. Dan moeten er zeer krachtige en goed onderbouwde zienswijzen worden ingediend die de bestuurders duidelijk maakt dat het plan er echt niet moet komen. Uiteindelijk zijn het de Gedeputeerde Staten die op basis van de zienswijzen, maar ook op basis van de adviezen van deskundigen beslissen of het plan al dan niet wordt vastgesteld en uitgevoerd.

Verder brengt **mevrouw De Regt** naar voren dat er uit het Groenfonds van de provincie 30 miljoen euro wordt geleend om grondaankopen te doen voor onder meer dit soort projecten. Naar haar mening een onverantwoorde besteding gezien de aankomende bezuinigingen. Daarbij wil zij graag weten wie straks het beheer en onderhoud van de natuurgebieden gaat bekostigen als het plan wel doorgaat.

Voorzitter de heer Meulepas legt uit dat Gedeputeerde Staten in mei hebben besloten om 30 miljoen euro te lenen bij het Groenfonds om daarmee voor 12 projecten in de provincie Noord-Brabant grondaankopen te doen om deze projecten te kunnen afronden. Hierbij hoort ook het project Noordrand Midden. Deze 30 miljoen euro is overigens volledig gedekt door de ruilgronden die de provincie nu al in het bezit heeft. In feite is er voldoende geld bij de Rijksoverheid om de gronden in het kader van de realisatie van de EHS aan te kopen. Mochten die bedragen vanwege bezuinigingen niet meer beschikbaar komen dan zijn ze toch voorhanden via de al eerder genoemde 30 miljoen, die bovendien is gedekt. Dit kost de gemeenschap in wezen geen euro extra. Daarnaast laat **de heer Meulepas** weten dat er ook is voorzien in de financiën voor het beheer van de natuurgebieden door middel van terreinbeheer en agrarisch natuurbeheer. De gelden hiervoor zijn structureel opgenomen in de begroting van het ministerie van Landbouw.

De heer Rene Vermunt maakt zich zorgen over het hoogteverschil tussen het natuurgebied en de Zwartbergse polder. De polder ligt namelijk lager, zodat hier wateroverlast zal ontstaan. Verder is hij benieuwd hoe in het MER de effecten worden gemeten. Wanneer uit het MER blijkt dat er geen effecten zijn en die effecten vinden pas plaats na inrichting van het plan waar kunnen de agrariërs en andere belanghebbenden dan hun gelijk halen.

De heer Janssen beaamt het punt van de heer Vermunt dat er een hoogteverschil is met de Zwartenbergse polder. Hier zal het waterschap dan ook extra alert op zijn. Daarbij merkt hij op dat deze polder een landbouwpolder is en ook zal blijven. De verandering van de grondwaterstanden voor de natuur zullen dan ook in balans worden gebracht met de grondwaterstanden die gewenst zijn voor de landbouw. Hierbij kan wederom sprake zijn van het nemen van extra compensatiemaatregelen die al eerder op de avond zijn genoemd. Verder worden vooraf samen met Arcadis via allerlei hydrologische computermodellen de effecten in beeld gebracht en zullen ook de gestelde natuurdoelen nog eens tegen het licht worden gehouden.

De heer Vermunt vreest dat wanneer het plan doorgaat er toch op termijn negatieve effecten zijn voor zijn landbouwpercelen. Hij wil dan ook graag in de tijd zien dat hij op kosten van het waterschap de maatregelen tegen de vernatting kan nemen. Hij denkt ook nog aan een andere oplossing, namelijk de afwateringsloten in de Natte Natuurparels aan te leggen i.p.v. er omheen. Verder geeft hij aan dat zijn landerijen precies aan drie kanten worden omsloten door de Natte Natuurparel.

Voorzitter de heer Meulepas stelt voor dat de heer Vermunt over zijn bezwaren tegen het plan samen met de initiatiefnemers om tafel gaat om dit verder in detail te bespreken.

De heer Ruud van Dongen, rentmeester en taxateur van de provincie Noord-Brabant laat weten dat er op korte termijn een voorlichtingsbijeenkomst voor alle circa 35 grondeigenaren in het gebied wordt georganiseerd. Mede omdat het project Noordrand Midden het enige project is in deze omgeving dat doorgaat. Verder geeft hij aan dat er op dit moment een kavelruilproces wordt afgerond van meer dan 110 hectare. Dit is een grote verbetering voor de agrariërs die daaraan meedoen. Als deze slag gemaakt is, komen er ook meer ruilgronden beschikbaar in het gebied Noordrand Midden en kan de volgende slag gemaakt worden.

Dinsdag 8 juni is er een bijeenkomst van de klankbordgroep, waarin wordt besproken wanneer de voorlichtingsbijeenkomst plaatsvindt en welke landeigenaren hiervoor worden uitgenodigd. In ieder geval zijn dat de eigenaren die gronden hebben in het plangebied.

FORMELE INSpraakGEDEELTE

INGEBRACHTe MONDELINGE ZIENSWIJZEN

Voorzitter de heer Meulepas stelt eenieder formeel in de gelegenheid om zienswijzen in te dienen naar aanleiding van de startnotitie voor het MER. Hij constateert dat er vijf mensen een mondelinge zienswijze willen inbrengen. Als eerste geeft hij het woord aan de heer Clarijs:

Inspraakreactie 1:

De heer Clarijs wil graag in het MER zien opgenomen hoe het water beheerd wordt bij fikse regenbuien als het plan is gerealiseerd.

Inspraakreactie 2:

Mevrouw Bastiaansen heeft een zienswijze op tabel 3.1. uit de startnotitie. Zij wil graag een vierde alternatief in het MER zien uitgewerkt. Dit alternatief luidt conform de indeling in de startnotie kort omschreven:

1. Natuur categorie B
2. Waterberging categorie C
3. Landbouw categorie B
4. Landschap & cultuurhistorie is akkoord zoals omschreven in de startnotitie
5. Aardkundige waarden van de bodem categorie B

Inspraakreactie 3:

De heer Oonincx, Beatrixpark 15 uit Etten-Leur, ziet graag in het MER de gevolgen van de plannen voor de fauna in het gebied (wildstand en vogels, enzovoort) beter en verder uitgewerkt. In de startnotitie is daar nu onvoldoende aandacht voor. Hij wil onder meer zien uitgewerkt wat de gevolgen zijn voor het jachtbeheer en schadebestrijding m.b.t. de omliggende percelen. Als suggestie geeft hij mee dat contactpersonen voor de uitwerking van dit onderdeel de bestuurders van het Wildbeheer uit de Haagse Beemden en de afdeling Breda en Etten-Leur van de ZLTO kunnen zijn.

Inspraakreactie 4:

De heer Leen Oostdijk wil graag in het MER helder zien uitgewerkt hoe de waterstand zowel in de zomer als in de winter gaat worden en wat de verandering daarvan is ten opzichte van de huidige situatie.

Inspraakreactie 5:

De heer Van der Sijde uit Etten-Leur wil graag in het MER zien uitgewerkt wat per alternatief de gevolgen zijn voor de insectenstand in het gebied en dan specifiek voor de muggen.

SLUITING

Voorzitter de heer Meulepas wil de inleiders voor hun presentaties en uitleg en alle aanwezigen voor hun komst en inbreng bedanken. Tot slot wenst hij iedereen wel thuis en sluit daarmee deze informatie- en inspraakbijeenkomst.